

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

komplett

ILLUSTRERAD TIDNING

IBIDEN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **1**

DEN 6 JAN. 1924

PRIS 35 ÖRE

REDAKTÖR
EBBA THEORIN

*Gott nytt år,
mormor!*

*En nyårsstudie av
ateljé Jæger.*

GOTT NYTT ÄR AT ALLA OCH AT revyförfattarna i synnerhet. Förmodligen ha de inte hunnit få med i kupletterna den märkliga avprinsning som för närvarande råder vid danska hovet. Verkligheten är inte underbarare än dikten men nog försöker den kopiera den senare rätt betydligt. Låter det inte som en god modern operett denna förbindelse mellan en ung äventyrslysten prins (Ottoson) och en bedårande amerikansk dollarsprinsessa (Nanima) dotter till den stormrika sågverksägaren (Ringvall) som förmodligen först givit sitt tillstånd till äktenskapet sedan dottern i en smältande aria (con amore) fått den gamla grobianens hjärta att vekna genom hotet att kasta sig i Niagara (ny dekoration av Grabow).

I alla händelser har man endast att gratulera prins Erik som välbeställd sågverksägare. Det låter visserligen inte så romantiskt, de gamla sagodiktarna skulle aldrig vågat avsluta sin berättelse med att »så fick prinsen sin brud och halva sågverket» men å andra sidan slipper han ju att som en annan prins av Danmark grubblande spörja: vara eller icke vara? Här fins bara vara, riktigt praktiskt virkesvara. Och borggårdar i all ära men brädgårdar ha också sina utsikter fastän de skjuta skott på ett annat sätt.

Att de tyska prinsarna också gjort giljarefärd över Atlanten har man inte hört men de stå kanske i likhet med deras pengar inte i så hög kurs. Tysklands affärer äro så skrallnumera, berättas det, att man inte ens har råd att längre hålla fångelser. Förmodligen tröstar man sig med att det går så många skälmar lösa ändå. Das kommt in den besten Familien vor.

Apropå folk som kommit i kontakt med lagen: i händelsernas flod ser jag ett människoflarn för ett ögonblick skymta. Ingen hade egentligen brytt sig om honom förut och lika obemärkt som hans liv passerat skulle hans nu inträffade död ha glidit förbi på tidens ström om det inte råkat sig så att folkhumorn med sin träffsäkra karaktäriseringsförmåga givit honom öknamnet Pelle Oreda. En tidningsman fiskade upp det och dagen därpå åtnjöt Pelle Oreda en ryktbarhet som aldrig förunnats honom i livet ty i feta rubrikbuktåver lyste hans namn över en artikel som innehöll det visserligen sorgliga meddelandet att Pelle Oreda rent ut sagt supit ihjäl sig under julhelgen. Om de döda intet annat än gott och ej ett ont ord skall alltså fällas ovanför den mull där Pelle Oreda vilar ifrån umgänget med den värld som han att döma av namnet tycks haft en viss svårighet att komma tillräta med. Antagligen sprattlade han i samhällets maskor, rev hål i nätet och ställde till en hel del trassel innan han lärde sig att bli spak och gå i sump som vi andra. Pelle Oreda har förmodligen givit polisdomstolens herrar ledamöter en del att göra och upptagit dessa lärda juristers tid som strängt taget kunde ha brukats på bättre sätt. Dock varför bygga vi högskolor och universitet om ej för Pelle Oredas skull. Förresten bestods väl honom inte så mycken uppmärksamhet

att ej vördig domaren hann hem i lagom tid till sin vällagade middag med smörgåsbordet och lilla pärlan som smakar så behagligt efter dagens bestyr. Pelle Oreda hade precis samma åsikt fastän för honom var inte en pärla nog, nej med ett helt glittrande pärlband älskade han att smycka sin hals om han också blygsamt nog placerade det invärtes. Pelle Oreda var njutningslysten som en Sardanapalus men det elaka ödet hade förmenat honom mer raffinerade nöjen. Och när hans hand sträcktes ut efter den bräddade pokalen men grep bara tomma luften blev han arg och ställde till det hans namn talade om. Nu vilar som sagt Pelle Oreda men han har många bröder i livet. Pelle Oreda är en del av det sociala problemet, han figurerar i våra nykterhetsdebatter, han skaffar barnavårdsnämnden bekymmer, han river upp debatter i bostadsfrågan och säkert kommer jag att under något av riksdagens plena se slagskuggan av Pelle Oredas vålnad avteckna sig mot huset på Helgeandsholmen.

Den kommande riksdagen skall väl förresten arbeta i sparsamhetens tecken. Därför skall ett av de allra nyaste ämbetsverken, nämligen försäkringsrådet indragas. Smärtsammast känner man sig berörd därför att på det viset får försäkringsrådet Tengdahl mista sin nya vackra titel vilken klädde honom nästan lika bra som den tupé à la Rochefort som pryder hans aristokratiska drag. Är det rätt att så där rycka ifrån en människa hans nyförvärvade glans? Man bör väl åtminstone ge honom något i utbyte. Jag föreslår instiftandet av titulaturen Stadshusråd. Var om inte i Stadshuset har man visat sig ha råd till överflöd!

Apropå namn och titlar har regeringen varit hjärtlös nog att vägra de bägge skånska hemmanen Tjuvön och — ja pennan vägrar att skriva det fula ordet vi säga väl för anständighetens skull Sluteboda — rätt att byta namn. Avslaget tycks mig vittna om engrymhet större än en Neros och Caligulas. Hans excellens och hans kollegor måtte i julbrådskan inte ha riktigt satt sig in i frågan. Vilken hygglig människa kan trampa in i en affär och välja ut en kaffeservis med risk av följande samtal:

»Var god och skicka hem den med kvitterad räkning.»

»Jaha, hur är adressen?»

»Tjuvön.»

»Tjuvön! Nej förlåt då måste vi allt ha betalt mäsamma.»

Elin Wägners nya roman "Silverforsen"

som gratis tillfaller varje läsare av Idun, börjar som följetong i nästa nummer. I detta nummer avslutas "Dem Gud förenat", som det av utrymmesskäl tyvärr varit oss omöjligt att avsluta i årgången för 1923.

Och vilken ungmö kan nånsin påräkna en kärleksepistel dallrande av vek och skär poesi när den kärlekskranke ynglingen nödgas på kuvertet skriva ordet — jag är fortfarande finkänslig och sätter Svansboda. Nej i samhällsfridens namn goda k. m: t bönhör de stackars Tjuvömännerna och Hmhmbodafläckorna.

Bönhörelse bör man även få i sin klagan över bilisternas framfart. En Stockholmsbil har under sin våldsamma färd kört genom planket till Konradsbergs hospital. Ådagalade den bryska visiten en dragning till platsen hoppas man att chauffören fick stanna där. Att döma av sättet varpå en del av hans kolleger framföra sina fordon både i och utom Stockholm vore skäl att sätta upp garage på platsen för kommande behov.

Sen är intet vidare nämnvärt än att det bebådas en ny utställning. August Strindberg är namnet på en ny målare som i dagarna exponerar i Gummesons konsthall i Stockholm. Man vore färdig att beundra oförskräcktheten hos en penseln man att framträda i dessa tider när konstens utövare massvis svälta ihjäl, men enligt tillförlitliga uppgifter har denne nya utställare varit slug nog att avlida redan före verniseringen och därmed vetat förskaffa sig ett avsevärt försprång framom konkurrenter som i kortsynt envishet framhärda att existera. Glädjande nog är han även stadd i rask utveckling och det 40-tal tavlor varmed han möter på utställningen är ett försvinnande fåtal emot den mängd August Strindbergstavlur som om några år komma att vara i marknaden vare sig signerade eller icke.

Hr. Strindberg lär således kunna påräkna en viss framgång. Den form publikens bifall kommer att ta dristar jag mig ej att föreskriva, detta i olikhet med en ärad kollega i en Ölandstidning som man sänt mig. Efter en kyrkokonsert skrev nämligen platsens P. B. att applåderna ej uteblevo trots att man befann sig i kyrkan. »Bättre och stämmningsfullare skulle det dock verka om man liksom i utlandet gäve sitt bifall tillkänna genom vinkningar med handen eller näsdukarna, i detta fall naturligtvis i fraicha och vita.»

Det tycks finnas alltför rikligt med snusnäsdukar på det väna Öland. Och man har kanske inte samma utväg att kaschera dem som den klippska G. på sin tid då han i Stockholms Dagblad som då var så gott som enda annonsorganet efterlyste sin borttappade dyrbara sidennäsduk.

»Men», sa en bekant som såg annonsen, »här står det ju talat om en bomulls-näsduk?»

»Ja», svarade J. och blinkade listigt, »det är gjort med flit, för får dom se att den är av siden, så behåller dom den kanske, di rackarna!»

Celestin

IDUNS PRISTAGARINNA FÖR ÅRET

KLARA JOHANSON FÅR IDUNPRISET, FRÄMST FÖR SINA LITTERATURHISTORISKA FORSKNINGAR.

ODI PROFANUM VULGUS ET ARCEO — mottot låter kanske paradoxalt, då det gäller en författare, som själv en gång — låt vara för tio år sen — på frågan vad hon utgivit gav svaret: »journalistik». Och dock vore det svårt att finna en formel, som mera pregnant än den gamla horatianska ger uttryck åt Klara Johansons författaretemperament från en sida sett.

Först några antydningar om hennes utvecklingsgång. Följande en medfödd och oemotståndlig dragning, hade Klara Johanson redan under skoltiden i Halmstad, hennes barndoms stad, orienterat sig ännu snabbare i världslitteraturens rike än i den omgivande vardagsvärlden; och när hon 1894 som nittonårig student kom till Uppsala, var hon redan en litteraturkännare, med osviklig instinkt för det äkta och levande i gammal tid och ny. Hennes starkt personliga uppfattning och stil väckte genast uppmärksamhet, då hon efter Uppsalåren som redaktionssekreterare i Dagny publicerade sina första litterära artiklar.

Det förefaller emellertid som om Klara Johanson under det decennium i seklets början då hon i Stockholms Dagblad som Huck Leber skrev kvicka kåserier och under märket K. J. på sitt eget briljanta sätt recenserade nyutkommen litteratur, själv gripits av leda vid författarskap. Hon hade sett för mycket av den moderna äv-lan, som hon ironiserat i orden: »Hur många litterära glador har jag inte redan sett tändas och förblekna! Det är en tröstande tanke, att så många strävsamma ambitioner verkligen hinna bli berömda. Det går inte fullkomligt orättvist till. Om berömmelsen varar kort, så räcker den i stället till så många fler...»

Det är helt naturligt att den, som på sådant sätt skjuter ifrån sig modernt reklamväsen, skulle känna en själsfrändskapens dragning till en författare som Amiel, världsfrånvänd, helt upptagen av ett rikt inre livs utvecklingshistoria, okänd för sin samtid. Klara Johanson har genom sin mästerliga översättning, som icke på något sätt verkar främmande språk, gjort En drömmares dagbok till en skatt för allt flera; de fem upplagorna visa bäst hur uppskattad den blivit. Det var också hon som gav en svensk publik första föreställningen om den nya belysning, vari Amiel framträder genom professor Boviers efter originaltexten reviderade upplaga av dagboken.

Egendomligt nog skulle K. J. möta Amiel även på det fält, där hon hittills gjort sin största insats, Fredrika-Bremerstudiet. Då Fredrika Bremer vistades i Schweiz, uppstod nämligen, trots ålderskillnaden, verklig vänskap mellan henne och Amiel, något som framgår både av dagboken och av de brev från henne, som han bevarat bland sina papper.

Klara Johansons Fredrika-Bremerentusiasm har djupa rötter i sympatisk förståelse för hennes väsen. Redan tidigt, i den år 1913 utgivna lilla kalendern Fredrika Bremers bild, har hon på några sidor koncentrerat något av det bästa som blivit sagt om henne.

Det var också med verklig kärlek till upp-

Iduns kvinnliga akademi har denna gång, under dr Karolina Widerströms ordförandeskap, tilldelat fröken Klara Johanson Iduns årliga pris på 1,000 kr. för en förtjänstfull kvinnlig gärning. Det är en av Sveriges allra skarpaste kvinnliga intelligenser som därmed hedras för en gedigen litterär forskargärning. Det som Idunakademien i detta sammanhang särskilt fäst sig vid, är Klara Johansons arbeten om Fredrika Bremer. En annan bemärkt kvinnlig forskare, som också hon sysslat med Fredrika Bremer, bibliotekarien Sigrid Leijonhufvud, ger här med skicklig hand några konturer av Klara Johansons person och gärning.

Klara Johanson i sitt bibliotek.

giften som Klara Johanson åtog sig det stora och maktpåliggande värvet att samla och utge Fredrika Bremers brev. Med brinnande och målmedveten energi grep hon sig an därmed, och resultatet, sådant det föreligger i de fyra präktiga på Norstedtska förlaget utgivna volymerna, har blivit en i alla avseenden mönstergill edition, »ett verk, som för varje arbetare i den svenska odlingens hävder är ovärderligt» för att citera professor Böök.

Lätt var uppgiften icke. Det gällde ej blott att samla in redan kända Fredrika-Bremerbrev, utan tillika att uppspara nya i så stor utsträckning som möjligt, ett arbete som uttröttligt och med glänsande resultat bedrevs både av Klara Johanson själv och av hennes medhjälpare Ellen Klemman. Det gällde att åstadkomma avskrif-

ter, som med diplomatisk noggrannhet återgävo originalbrev. Det gällde att kronologiskt bestämma och ordna det oerhört rika material som hopade sig, de från alla världens kanter infångade blad som en gång burit bud från Fredrika Bremer till hennes vänner.

I och med brevens ordnande i kronologisk följd bygger denna samling upp sig till en enastående självbiografi, där Fredrika Bremers yttre liv och hennes själs-historia så gott som dag för dag växer fram för läsaren med en fyllighet och intensitet som aldrig förr. Men en självbiografi av denna art, som anknyter än vid en tråd, än vid en annan, är ej i alla sina detaljer omedelbart tillgänglig. Mycket måste ställas in i sitt rätta sammanhang för att bli begripligt — det fordras med ett ord en kommentar.

Det kan ej nog betonas att K. J:s anmärkningar till breven ge allt vad man kan begära av en kommentar och ge det i en utsökt form. Hemmastadd som få i tidens litteratur, den europeiska så väl som den nordamerikanska, behärskar hon fullständigt materialet, och den belysning hon ger åt gestalter och förhållanden är ofta både ny och överraskande. Men av den torrhet som låder vid begreppet kommentar finns här så gott som intet och av lärdomspedanteri ej ett spår. Den personliga stilen förnekar sig ej heller här. Det vore lätt att ur dessa anmärkningar samla ett fång av överådiga karaktäristiker, gjorda i några få drag, av snabba orienteringar i någon fråga, social eller filosofisk, av fina psykologiska iakttagelser, som göra dem till en mycket underhållande på samma gång som upplysande läsning.

Detsamma gäller i eminent grad om den orientering, varmed K. J. inlett en förra året utgiven edition av Fredrika Bremers tidningsartiklar om sitt besök i England hösten 1851. Det är en mästerlig exposé av tidsströmningar och personligheter i det Victorianska England, en rad livfulla porträtt från de kretsar som Fredrika Bremer kom i beröring med; världsutställningens och kristallpalatsets London står som en verkningsfull bakgrund för dem.

Det är en blott alltför sällsynt njutning att läsa sådana litterära essayer av Klara Johanson. Hon är en stilist som få, fångslande genom stilens snabba puls och personliga rytm, än uddigt, epigrammatiskt staccato, gnistrande av kvickhet och överraskande infall, än förrådande strömdrag från djupet; alltid egenartad, alltid vibrerande av intensivt liv.

Men när man tänker på hur svåråtkomliga dessa essayer äro; hur t. ex. K. J:s Gothestudier — hon har på ett så levande sätt orienterat sig i Goethes värld, att hon måste betraktas som en av våra främsta Goethekännare — ligga kringströdda i längesen förgätta tidningsnummer eller i bästa fall i tidskrifter; då känner man ett stort begär att protestera mot denna likgiltighet för samtiden, denna egensinniga tillbakadragenhet och en livlig önskan att mottot här ovan vore lite mindre karaktäristiskt för K. J.

SIGRID LEIJONHUFVUD.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ROMANTISKT OCH RIKTIGT

I NY SVENSK BYGDESKILDNING. AV TOR HEDBERG.

*Fredrik Persson: Drömmen om klockan;
Johan Nordling: Gamla bruket.*

GAMLA KAJSA LIGGER FÖR DÖDEN i Korpiättens urgamla gård i Lekvattens finnskog, i de norska gränstrakterna.

»Hon låg liten och torr under skinnfällan inne i kammarens fällbänk, låg med knäppta händer och väntade tåligt på den välsignade döden, som omsider skulle lösa upp för henne som för många andra, nu när våren kom med solsken och spelande vind till den fjärran finnskogen.

Nu var hennes stund kommen. Ett leende gled över den gamlas ansikte. Åttio år, ingen dag för tidigt, hjälplös som hon var, en börda för andra. Hon låg där ensam, ingen behövde ta någon hänsyn till henne, döden var viss och livet krävde sitt. Den gamla nickade och stirrade med slocknad blick på den heliga bilden, som hängde på väggen framför henne.

Då var det någon som reste sig från stolen borta vid dörren, reste sig och kom närmare, strök henne över kinden. En högväxt man, men gammal och trött, den hon var gift med, Erik, han som blev borta under vårfisket och flöt upp vid Sankt Hans. Hon ville gripa hans hand, men förmådde ej, hon ville säga något, fann det opassande att tåga, när han gjort sig besvär med att komma — gått många mil genom skogarna för hennes skull — etc. —

Då jag läste denna skildring på en av de första sidorna i Fredrik Perssons bok, erfor jag denna känsla av spänning och förväntan, som strömmar ut från det ännu okända, men anade nya och originella verket, och som är så väsentligt skild från den resignation, varmed man pliktskyldigast öppnar den på anmälan väntande boken, och jag hoppades nästan att få bekräftad den på bokens baksida bland andra överströmmande lovord citerade beteckningen: en bygdeskildrare av rang. Tyvärr var det ett bedrägligt hopp; ju längre man kommer in i boken, dess sällsyntare bli de i begynnelsen bland en del likgiltigt och skrymmande gods dock alltid framträdande folkpsykologiska skildringarna, de genuina och levande bilderna av finnfolkets liv i de öde gränstrakterna, deras konflikter och strider med dalarnes så småningom framträngande bygdefolk. Man väntar sig en bred folklivsskildring, byggd på erfarenhet och intuition, med ett egenartat och föga känt stoff: det främmande, hedniska finnblodets inympande på den svenska stammen; och något sådant har väl ursprungligen varit författarens mening. Då och då lyser ett brottstycke av denna ursprungliga anläggning fram genom allt slagget, men de samla sig aldrig till en hel, rik, ihärdigt bearbetad ådra. Författaren förlorar sig så småningom alldeles i en romantisk bygderomantik, där Ragundafallet, Gösta Berling och antagligen även några i första hand samlade släktlegender fått släppa till ingredienserna. Själva fabeln växer ut till orimliga proportioner och förkväver alldeles novellens mänskliga och raspsykologiska innehåll.

Det är synd, ty författaren har säkerligen möjligheter att bli en bygdeskildrare

av förtjänst. De stora, grundläggande dragen i folkpsykologien äro klart och koncist fattade, både figurer och landskap äro givna med mycken åskådlighet, och en naturlig, om och något osäker och trevande berättarkonst gör sig då och då gällande. En sådan gestalt som prästen Salvius med sin blandning av kristlig högfärd och ödmjukhet, under det prästerliga kallens tryck driven till omänsklighet, är en intressant studie, som kunde blivit något ganska märkligt. Men även han förlorar sig nu i spökerier. Den svenska herrgården spelade helt visst från början en roll i författarens anläggning, men det synes som om han där fick bygga på litterära förebilder i stället för på personlig iakttagelse, och så tappade han alldeles bort sig. Hela denna svenska bygderomantik, där spöklika eller barocka händelser upplevas av maniakaliska brukspatroner, är ett exempel på hur ett ypperligt litterärt fynd så småningom kan förvanskas till en litterär avart.

Johan Nordlings bygdenovell »Det gamla bruket» är fri från dessa romantiska utsvävningar, och om den dock icke verkar fullt äkta, fullt övertygande, så beror det icke på stoffets art, på skildringens reella grundlag, utan på den något sentimentala, d. v. s. ytliga synen på denna realitet. Författaren älskar helt visst »Det gamla bruket» och allt vad som däri kan sammanfattas av ofördärvad natur, gammal god sedvänja, redbarhet, arbetssamhet, även hårdhet och strävhet, och det är denna skildringen genomlysande och bärande kärlek som ger den dess värde och delvisa charm. Men det är en icke fullt lycklig, en platonisk, en utanförståendes kärlek, han har icke haft den kärlekens genialitet och betvingande makt, som utlöser den stora passionen eller det stora verket. Han ser sina gestalter utifrån, ser dem fullt trovärdigt i deras konturer och deras levnadsöden, men han har aldrig lyckats göra sin egen själ bofast i dessa kroppar. Hur förträffligt är icke t. ex. de yttre konturerna av Smeds Daniels, huvudpersonen i det gamla brukets krönika, gestalt och liv givna. Ett präktigt skott från den gamla Dalastammen, outtröttlig arbetare och en smula konstnär bredvid, mån om arbetets oförvitlighet och stolt över dess fulländning, praktisk och företagsam, låtande produktionen växa med framgången, men försiktigt, steg för steg, noga med att aldrig sträcka fötterna utanför skinnfällan. Men

Idun ger praktiska råd
för dagen.

Idun ger bästa läsning
för veckan.

Idun är för många en vän
för livet.

det är ingen överklig idealgestalt. Han super ibland och när bärsärkalynnet kommer över honom, blir han vild och oregerlig. Med sonen har han skarpa duster, och när denne vuxit upp och en gång i ett farligt livtag lägger honom i marken, tar det ett djupt tag i själen på honom. Han åldras, »till lynnet var han fortfarande glättig och jämn, kanske med en skuggning av något lätt melankoliskt, något förstrött frånvarande, som ginge han och stirrade in i sina egna hemliga tankar». Det sammanhänger med sonens frånvaro för exercisen, men då han åter kommer hem, kommer den gamles liv åter in i sina gamla hjulspår, han blir till och med mera uppspelt och nyter, än man sett honom på länge. Tills slutligen döds slaget kommer och fäller honom som en gammal fura faller för yxan.

Allt detta är förträffligt sett och annoterat, och man läser det med intresse och förväntan, men när man läst skildringen till slut, säger man: den mannen var en präktig gammal svensk typ, jag skulle hava velat känna honom. Det är bristen i skildringen: man har aldrig riktigt känt honom.

Det är den intuitiva diktarfantasi, som sviker i de avgörande ögonblicken, och därför blir det ofta starka poetiska greppet icke riktigt fullföljt. De heliga tre konungar i Stigberg, skinnskräddaren Kasper och hans båda gesäller, bliva icke tillräckligt fantastiskt barocka i sin bibliska roll, och den vackra och rörande historien om moderskärlekens offer i »Lille mans hjärta» blir icke fullt trovärdig. Men i Jökelsen har författaren haft ett verkligt, om också icke alldeles nytt poetiskt fynd, som han på ett fångslande sätt givit form och innehåll. Nils Härje står med sin unga hustru vid jökelisens rand. Då kommer ett skred, och i ett regn av isflisor och vattenstänk rullar ett istycke till deras fötter. Nils tar upp och visar det för sin hustru, och se, mitt i den klara klumpen ligger en blomma infrusen, en väl behållen liten isranunkel, ännu med livets röda färg på sina blad.

I ett annat skred blir den unga kvinnan borta, och som en gammal, ensam, folkskygg man står Nils Härje många, många år därefter vid samma jökelfrand. Ett skred har gått och har fört med sig ett stort, genomskinligt isblock. Och i detta block ligger en mänsklig gestalt infrusen, det är hans ungdoms älskade som ligger där, så som han förlorade henne, »ung och späd, med en lätt rodnad över kinderna. De bruna hårslingorna falla ned under sportmössan, ögonlocken äro slutna, men munnens linjer tyckas ännu krusas av någon hemlighetsfullt framandad viskning.»

Här ha poetisk tanke och poetisk bild funnit varandra. Ty värr har författaren velat för väl och beledsagat sitt vackra isfynd med några onödiga och rätt banala kommentarier. Man bör icke vilja för väl.

1 ont medverk

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

NÄR DET DANSAS PÅ KARLBERG

Två trevliga illustrationer till "Karlbergsbaler förr och nu". Båda skildra det högtidliga ögonblick då de unga damerna anländer. Situationen t. v. från forna dagars Karlberg är emellertid framställd av en karrikatyrist, von Dardel, medan den lugna och objektiva kameran förevigat nutidshändelsen t. h. Att ankomsten också nu för tiden har sina små dramatiska moment, avslöjar emellertid här återgivna skildring.

VILKEN UNG FLICKA LÄNGTAR inte att komma på Karlbergsbal! En löjnant är helt visst en förtjusande företeelse, men han är ingenting mot en kadett. D. v. s. en kadett på Karlberg, omgiven av slottssalarnas ålderdomliga prakt, omsusad av 200-åriga minnen och stämningar. Och alla tiders flickor ha tyckt precis likadant.

Kadettbalerna på det gamla Karlberg ha alltid hört till de förlustelser, som med spänning motsetts, med stolthet relaterats. I tider då en synnerligen fri och otvungen umgängeston var på modet hette det visserligen att Karlbergsbalerna voro »stela», men det var säkert inte mera stelhet än vad balernas yttre ram krävde: paraduniformerna, militärmusiken och de förnäma salarna. Allt detta lade naturligtvis en smula sordin, inte på fäststämningen, men på lusten för mera obehärskade glädjeutbrott.

Av den starka feststämningen få gästerna, när det bjudits till bal, ett livligt intryck redan då de nalkas Karlberg. Borggården brukar en sådan kväll vara upplyst av marschaller, som kasta sitt fladdrande sken över slottets vackra barockfasad. Kadetterna stå i samlad trupp på den stora trappan beredda att mottaga sina gäster. En av de unga herrarna öppnar bildörren, frågar vems gäster han får anmäla och ropar med hög röst ut värdarnas namn. Dessa skynda till, så fort paradvärdighet och axlad kappa tillåta, och ledsaga sina gäster framemot den festligt upplysta portalen. Kadetterna hälsa, — värdiga, närnog grandiosa hälsningar. Värdigheten störes dock något av ett långdraget gillande a-a-a-a, vilket löper som en susning längs kadettleden. Det är yngre kursen, som »andas» för att på befallning uttrycka den äldres nådiga uppskattning av gästernas oförlikeliga skönhet och behag. Litet perplex blir nog den gäst, som första gången hyllas på detta sätt, men de flesta finna hyllningen angenäm. Beundran kan man ju alltid gott lida... Och det lättar på stelheten en smula.

Värdigheten återvinnes förrästen snart,

Vid denna tid på året börjar de många glada dans- och ungdomstillställningarnas rad. I den är för varje Stockholmsflicka Karlbergsbalen något non plus ultra. En invigd lämnar här en rolig skildring av Karlbergsbalerna med diverse små pikanta avslöjanden.

då de unga damerna niga för sina »förkläden», som, sedan de samlat ihop det femton- eller tjugotal unga damer, som en mot kamraterna och deras flickbekanta tjänstvillig ung herre ställt under sin mamas beskydd, för dem uppför de nötta trapporna till rikssalsvåningen, där själva festen går av stapeln. Där sker nu den högtidliga presentationen för chefen och lärarna med damer, en akt, som tager sin rundliga tid, då ofta bortåt 200 par skola utbyta hälsningar. Därmed är det officiella för tillfället avslutat.

Ungdomarna äro nu överlämnade åt sig själva och kunna i avvaktan på första valsen promenera i pelarsalarna och rikssalen, vilkas skulpterade tak, gamla porträtt och bataljmålningar lämnat tacksamma

En karrikatyr av Thulstrup över forna tiders Karlbergsbalsproblem: "Om du dansar den här valsen med min syster, ska du i morgon få en litet smör och ost." "Har bagarna."

samtalsämnen åt mången bortkommen kadett. Damerna begåvas med dansprogram, till övermått fulltecknade, — och sådana uppskattas ju alltid. Det gör inte ett dugg att de flesta namnen äro okända och att det blir något av en forskningsfärd när man ska hitta rätt på sina kavaljerer. Det brukar alltid ordna sig tillfredsställande. Panelhöns behöver man knappast heller frukta för att bli; sällan får en flicka kläda vägen på en Karlbergsbal. En annan fråga är, om man får dansa med den rätta kadetten. Den som dansar bra, konverserar bra och ser bra ut...

Nå, så dansas det tappert, alla de moderna danserna, i en tämligen oavbruten följd, precis som överallt annorstädes. Det mäktiga befälet synes roa sig som alla andra. Men det har inte glömt sina plikter, nej då. Om trängseln blir alltför olidlig, träder dagofficieren, som posterat mitt emellan danssalens båda ingångsdörrar, högtidligt fram i salen, som ett tyst tecken till alla vilka äro bakom honom, att avbryta dansen, försvinna genom den vänstra dörren, »gå ronden» genom pelarsalarna och komma in genom den högra dörren. Åtgärden är naturligen ej populär bland de dansande, men söker något par smita bakom, blir det ofelbart upptäckt och han får en vink och en blick, som kommer även damen att känna sig under krigslagarna. Det är därför klokast att söka göra ronden i galopp, såvida man ej kan klara sig igenom hos någon av de kamrater, som äro beordrade se till att ronden tages ut till den bortersta dörren. Det ger ju alltid anledning till skämt. Ja, skämtet har givetvis stort utrymme på en Karlbergsbal. I synnerhet förr, då ålderskillnaden mellan äldre och yngre kadetter var större än nu. Det hände sålunda då, att de yngre fingo order att under en viss dans uteslutande samtala om ett givet ämne, om potatissjukan eller om bomullskrutet. Eller också att på givet tecken avbryta all konversation och framställa någon meningslös fråga: »tror fröken att Moses tyckte om lutfisk» eller något lika snillrikt.

En av våra bilder ger oss en idé om,

CAP

Palmery
Finaste ätchoklad
särdeles lättsmält

Mjölke
Finaste ätchoklad
med bästa gräddmjölk

GräddKrokant
Finaste ätchoklad
med grädde och Krokant

För finsmakare
de bästa ätchokladerna

HEM VILL NI HELST ÖNSKA GOTT NYTT ÅR?

I D U N S N Y Å R S T Ä V L A N.

Från vänster: Selma Lagerlöf, professor Einstein, madame Curie, vår nye operachef John Forsell, Elsa Brändström, ärkebiskop Nathan Söderblom.

I DESSA DAGAR ÄR DET GAMMAL god sed att mötas och skiljas med välönsknings på läpparna. Vi önska våra vänner och bekanta, att det nya året skall för deras räkning förlöpa lyckligt, liksom vi för en vecka sedan önskade att det gamla skulle sluta lyckligt. Handen på hjärtat, ärade läsare: är önsknigen alltid framsprungen ur hjärtats djup? Önska vi icke mästadels mekaniskt, som en yttre åthäva, utan att reflektera över, om vi uppriktigt mena vad som sägs...?

Nu vill Idun emellertid hemställa till sina läsare att de samla sig till en verkligt varm nyårsönskan. Den skall vara riktad till någon framstående kvinna eller man, som genom sitt liv och sin verksamhet varit mänskligheten till nytta och glädje och som man alltså på fullaste allvar vill och har allt skäl att önska ett gott nytt år. D. v. s. ni skall bestämma er för, vem av här återgivna mera bemärkta kvinnor och män ni helst gäve er nyårsönskan.

Den, som »önskar bäst»: ger sin röst

åt den, som sedan visar sig få de flesta rösterna, och därtill har den turen att få sin röst först öppnad, erhåller som pris Idun för år 1924. De som komma närmast i tur och röstetal erhålla, som andra och tredje pris, Idun för halvår.

Vi offentliggöra här de berömda männen och kvinnorna. Gör edert val!

Röstsedlarna, märkta »Nyårstävlan», skola vara inlämnade 14 dagar efter numrets datering.

Från vänster: Sigrid Undset; dr Banting (upppinnare av insulinet, det nya preparatet mot sockersjuka); grekiska drottningen, vars landsflykt måhända väcker vårt medlidande; Sven Hedin; Ragnar Östberg, skaparen av Stockholms Stadshus; och generaldirektör Per Södermark, som satt "Geddesyxan" i gång i vår svenska förvaltning.

hur man förr i tiden löste svårigheten att få kavaljer till sin dam. Man mutade med limpa och smör. Nutidens kadetter torde vara okänsliga för sådana påtryckningsmedel, (som dessutom i vår danslystna tid äro onödiga). För säkerhets skull gå dock officerarna titt och tätt genom salarna och kontrollera det sätt varpå kadetterna sköta sitt värdskap. Sitter då någon dam som panelhöns, kommenderas utan vidare en kavaljer fram bland de blindpipor, som finnas på varje bal. Det kanske blir ett lidande både för flickan och kadetten, men krigsskolans ära är räddad. De förbigångna bland blindpiporna draga en lättnadens suck och kunna återgå till konfekten. Denna är nog ännu uppskattad men var, som man kan förstå, förr ännu begärligare. Också övervakade de äldre noga, att de yngre ej »rusade i konfekten» alltför obehärskat. Den, som blev anklagad för sådant brott, var redan genom anklagelsen dömd. Bedyranden om oskuld möttes ständigt av ett »ja, men du såg snål ut». Och följden blev oundvikligen straff.

På Karlbergsbalerna serveras endast förfriskningar och te med smörgåsar. Förr

Kvinnornas idrottsriksdag

börjar den 7 jan. kl. 10 f. m. å Fenix, Adolf Fredriks kyrkog. 10. Det blir ett utomordentligt program för de två mötesdagarna, den 7—8 jan. För dem som icke äro lediga på förmiddagarna, påpeka vi, att programmet för båda kvällarna är även det synnerligen lockande. Den 7 jan. kl. 7. e. m. hållas följande föredrag: Dr Lydia Wahlström: Kvinnoarbete och hälsa. Dr Ada Nilsson: De kvinnliga övergångsåldrarnas hygien. Assistenten vid Statens yrkesinspektion Ida Fischer: Fabriksarbete och friluftsliv. På kvällen den 8 blir det förevisning av idrottsfilm och folkdansuppvisning. Mötesavgift för hela tiden 2 kr. Anmäl Er för säkerhets skull snarast som deltagare på Iduns Redaktion.

har trakteringen varit ännu enklare. Emellertid var en bal om året, »goüterbalen», litet förnämre. Vid denna, som bekostades av konungen, bestods supé, traditionellt bestående av tjäder och tårta med marsala. Vid vissa baler lär förr ha serverats punsch, men den tiden är länge sedan förbi. Dessbättre.

En viss grad av militär stramhet utmärker sedan gammalt balerna. På slaget 12 är det slut med roligheten. Då samlas alla i rikssalen och åhöra stående svenska arméns taptö. Därpå följer avskedstagandet, de på borggården väntande hundra bilarna mottaga sina passagerare, och snart vila de gamla salarna i mörker, ett balminne rikare, att läggas till dem de samlat i 200 år.

Så ungefär går en Karlbergsbal till nu, så ungefär har den alltid tillgått.

Polka, mazurka och fransäs ha avlösts av modernare danser, modet på kläder och frisyer har växlat, ljuset från kronorna strålar litet klarare nu än förr, men vad som är sig likt är danslystnaden, livsglädjen. Kadetthjärtat som flickhjärtat förändras inte stort på 200 år!

PÄLSVÄRK BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAT
HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

UNDERVATTENSBÅTEN "U 72 A"

AV STEFAN ZEROMSKI. FRÅN POLSKAN AV E. WEER.

Eftertryck förbjudes.

UNDERVATTENSBÅTEN »U 72 A» låg färdig till avgång i Danzigs hamn. Från Östersjön hade den släpat sig till denna närmaste bas, och i två veckor hade den nu nödtvunget gästade där för att reparera vissa skador i en av vattenballasttankarna. Skadorna hade uppstått av en obetydlig anledning: en liten rund sten, inte större än ett duvägg, hade på obekant sätt råkat komma in i en av kranarna, medelst vilka vattentankarna stå i omedelbar förbindelse med havet. Den lilla stenen täppte öppningen, och då den komprimerade luften, som av navigatören drivs ut ur tankarna, inte förmådde fylla sin uppgift att fullständigt avlägsna vattenmassorna ur tanken med den tilltäppta öppningen, hade tankväggarna deformationerats och fått läckor. Nu hade emellertid fartyget reparerats av varvsmekanikerna och fungerade till alla sina delar oklanderligt.

Fartygschefen, kommandörkaptenen greve Otto von Arffberg-Dusemer, hade begagnat det nödtvungna uppehållet till att göra ett besök hemma på familjegodset i kasubiska Pommern. Hans fjortondagars permission hade flugit sin kos. Den unge officeren visste inte ordet av, förrän han åter hade att inställa sig i tjänst på den i ordern uppgivna timmen och minuten. Naturligtvis inställde han sig på timslag och minut, inte en sekund försenad. Vid avskedet förklarade han för grannar och bekanta, som infunnit sig för att ta farväl, att månaderna i oceanernas och havens djup blott hade härdat och stärkt honom — liksom sin älskade »U 72 A» var han nu än mera osvikligt redo. I denna sinnesstämning inspekterade han sitt fartyg från ena ändan till den andra, torpedtuber, logement, ackumulatorbatteri, navigeringscentral, pannrum, maskiner, elektriska motorn, gunrummet och säkerhetsanordningarna. Med kännarens och behärskares öga granskade han de ännu fredligt slumrande vilddjur, som vid en vink av honom skulle vakna och från ett djup av intill sju meter spy ut fördärv och död. Han strök med handen de väldiga cylindrarna som lågo fastnitade längs fartygets sidor, grova rör fyllda med komprimerad luft, grundbetingelsen för såväl människornas existens som för att båten skulle dyka och stiga — grundbetingelsen också för fiendernas tillintetgörande. Han synade manometern, den outhärliga indikatorn, som anger om det finns tillräckligt med luft att andas, om den är nog ren och hur länge färdens under vattnet ännu kan fortgå. Han granskade i detalj roret och propelleraxeln blank av arbete och olja samt de sex horisontala kolvarna medelst vilka vattenballast-

Idun har här nöjet återge en novell av den berömda polske författaren Stefan Zeromski, som just nu, tack vare en nylutkommen översättning av hans stora roman "Eld och aska", intar en förgrundspått i svenskt litterärt medvetande. I en essai i Idun om Zeromski för någon tid sedan karaktäriserade Tor Hedberg hans berättarkonst som helt enkelt fascinerande — ett omdöme som givet gäller också den här återgivna berättelsen.

Det första i Sverige tagna ateljéporträttet av kronprinsessan Louise är Idun här i tillfälle återge. Det har utgått från Ateljé Jæger.

tankarna öppnas och slutas. Änjo inspekterade han omsorgsfullt sina dyrbara, delikata instrument, som blivit lika mycket ett med honom som hans egna händer, hans egen hörsel och syn. Han undersökte noga sina sex torpeder och det allseende ögat — periskopet. Allt var på höjden av fulländning, utan minsta vank eller fläck, oklanderligt i rörelse som i vila. Kanonerna på däck blänkte av fett och föreföllo att saluterade chefen. Den ännu öppna däcksluckans skruvar och muttrar voro så polerade att ej ett dammkorn skulle kunna upptäckas. Besättningen, tjugo man, vant och beprövat folk, kallblodigt och oförskräckt, lika härdat i eld och vatten som

periskop och manometer, stod uppställt i en idealisk linje och hälsade chefen med jublande extas.

Sekonden på fartyget, Konrad Klang, spatserade i godan ro på det smala gångbordet utefter däck, några tiotal meter långt. Då greve Otto steg ombord, tryckte han stum Konrad Klangs hand. De växlade ej ett ord med varandra. Ett oartikulerat mummel ersatte omständliga redogörelser och förklaringar och var dem båda nog. En menande blick, ett flyktigt eller ironiskt smålöje, en höjning på ögonbrynen riktade uppmärksamheten på den ena eller andra detaljen, då de från navigationshytten gingo ner under däck. Där konstaterade chefen också en del förändringar, papper voro lagda i annan ordning, den tillskrynkade kartan hade legat i press, de båda officersbäddarna i rad hade försetts med var sin nya lilla kudde med monogram i ljusblått silke. Det med kronan var grevens, det andra med ett simpelt demokratiskt K. K. subalternen Klangs.

Båda återvände upp på däck, och för ett ögonblick lutade de sig över periskopets nedre spegel. En tyst suck undslapp dem bägge vid tanken på att nu voro de åter dömda till sitt tvungna broderskap inne i denna hermetiskt korkade butelj.

— Och nu börjas det igen, Otto... brummade Klang.

— Ja nu börjas det igen, min gubbe.

— Det är som om du hade litet skogsluft med dig hit...

— Skogsluft... upprepade greve Otto med ett blekt, ett mer än blekt leende. Vad det var härligt att andas om inte skogsluft så åtminstone riktigt luft! Vad den var ren och ljuv, de formligt kände att det var fosterlandets luft de drogo in. De sade det inte, men de smålogo milt ironiskt åt just den speciella egenskapen hos luften. Men nu var det tid att kommandera avgång och kommandörkapten Otto von Arffberg gav order. Landgången drogs in. Den föll med en skräll på kajens stenvägning. Maskinisten satte i gång bensinmotorerna som ge starkare fart än de elektriska, båten skälvde till och rörde upp vattnet omkring sig och började sedan snabbt glida fram längs Weichsels stenkaj. Den passerade en rad förankrade fartyg och sköt som en pil ut på öppna havet. Marskvällen bröt in. Stränderna kunde ännu skönjas. Otto von Arffberg vände sig mot dem och blickade så spant som om han hoppats skymta något där borta. Men anblicken av det fjärran fastlandet tog honom för kvävande om strupen. En snara skulle ej ha snört hårdare åt. Kommandörkaptenen vände sig hastigt bort och blickade med rynkade ögonbryn utåt ha-

Det är fastslaget att

BECKERS Linoleumfernissa

gör mattorna outslitliga. Säljes hos alla färghandlare.

SALTKORN UR NYÅRSREVEYERNA

Den gamle herrns Hasselbacksminnen.

Emil Norlander låter sin vana trogen också en representant för farfarsgenerationen höja sin röst i revyn med minnenas rätt.

Det är "den gamle herrn från 1880-talet", som bl. a. i följande strof sjunger ut sin saknad framför Hasselbackens ruiner:

Jag minns det som i går,
när fordom här var vår
och Kungsträdgårdens allé i vårligt grönt man
fick se.

Och man satt vid sitt bord
därnere på du Nord,
då hördes ständigt, ja, jämt och ständigt
samma ord:

Refräng:

Vi far till Djurgår'n
och gå på Backen allihop,
ty gamla Djurgår'n,
var på den tiden i rop.
Den gamla Djurgården är mig kär
och därför går jag och stultar här
på den försvunna brunna, helt nyss brunna
gamla Djurgården.

"Säg mej vem du umgås me."

På Oscarsteatern regerar som sagt Rolf.
Här en stump ur en kuplett, som uttrycker ett
stycke av den inte alltför djupa revy-livsvisdomen:

Till den traditionella nyårsinvi-
gningen höra nyårsrevyerna, som i skämtets spe-
gel visa det gångna årets händelser. Tre
herrar hålla i år i Stockholm upp spe-
geln: Emil Norlander som vanligt på
Södra Teatern, Rolf på Oscarsteatern
och Karl-Ewert på Folkets hus' teater.
Vi återge här stickprov ur de tre re-
vyerna.

Kvinnorna de små
alltid väl förstå
att vår svaga punkt just träffa på.
Å man märker strax
att man dagligdags
ä i deras händer mjuk som vax.
Männen helt galant,
De ä välbekant,
Gå för dem i döden, inte sant.
Sedan jag var 15 år, jag har gjort likadant.

Refräng:

Säg mej vem du umgås me
ska jag säga vem du ä.
Visa mej den fru du har,
vet jag strax va du ä för karl.
Om hon dej bedrar ibland,
som jag säkert vet hon kan,

brukar du väl me
ha nånting breve'.
Men akta dej för de.

"På detta sällsynta sätt."

Tacksamma äro alltid karrikytterna av teater-
folk, och Karl-Ewert har i sin revy insett dåligt
uppslag när han låter Tora Teje och Naima Wi-
strand framsjunga en "primadonneduell". Här för-
sta strofen:

Tora: Jag är väl troligen landets
mest begåvade primadonna.
Här finns ju gudskelov inte något
stort överflöd på såna.

Naima: Ursäkta mej, min vän. Du har
kanske glömt jag dock existerar.
Å briljerar.
Charmerar.
Frapperar.
Mer än Du.
Jag drar alltid fulla hus på Oscars,
nä, vad tror Du nu?

Refräng:

Tora: På detta numera sällsynta lilla sätt,
får Du en gästroll ibland i en operett.
Rösten Du ännu har kvar,
låter ju rätt nått.
På detta numera så sällsynta lilla sätt.

vet. Runt om hävde sig vågbyssar, som
pressade sina glatta ryggar och bröst mot
fartygets stålsidor. Ilsket skum for gång
efter annan från höger och vänster över
det smala lilla däcket. De flygande stän-
ken voro som ett uttryck för havets undran
över det lilla stålskeppet, ett försiktigt för-
sök att komma underfund med det.

De två officerarna stodo alltjämt kvar
i navigationshytten och andades begärligt.
Flottisterna smögo ljudlöst omkring i gån-
garna och utefter relingen och låtsade sig
ha allehanda bestyr, fejade och polerade,
men i själva verket passade de endast på,
också de, att stjäla sig några sista munnar
frisk luft. Ur den hopfällbara skorstenen
bolmade Dieselgasernas tjocka, blåaktiga
rök, och rodret, orörligt som en spänd
abborrfena, styrde båten mot väster. Mot
väster — mot den svarta vägg bakom vil-
ken den visst ändlösa kampen rasade.

Snart hade fartyget lämnat Danzigbukten
bakom sig. Hel började stiga ur skummet.
Det smala stettinska näset sköt fram likt
en pil, redan till hälften slukat av natten.
De båda officerarna började isas av köld.
De gingo ned under däck, men ännu stäng-
de de ej ventilerna, friskluftsfläkten tillför-
de dem oavbrutet frisk luft, och snabbt
och utan hinder bar det framåt.

Konrad Klang gick omkring och utde-
lade korta, kärva order, manskapet utför-
de sina respektive åligganden med maskin-
mässig precision, och skeppskocken, vit
som en dominikan i sitt hyperrena labo-
ratorium, redde till kalla rätter vid det elek-
triska ljuset och lade upp dem på den
anspråkslösa servisen. Otto von Arffberg
smög sig under tiden oförmärkt in i den
lilla officerskajutan och tog plats på en
fällstol bredvid sin bädd. Han satte hän-

derna för ögonen och blickade begrun-
dande in i sig själv. Med ens grep honom
en hejdlös förtvivlan. Den kraftfulle offi-
cern visste ju att detta var inte platsen för
ett dylikt känsloutbrott, men det var ho-
nom omöjligt att kuva den olämpliga och
straffvärda känslan. Han såg för sig, med
sina lekamliga ögon såg han för sig det
gamla slottet från Fredrik den stores dagar,
den vita slottsväggen, som låg inbäddad i
den mörka parken som om den ledd av med-
veten känsla hade smugit sig in i trädens
famn. O de träden! Vilket språk skulle
väl förmå tolka minnet av deras sus...
Jättelika granar med hängande, mossiga
grenar bredde sig vida över den nakna,
stenbundna, våtkalla marken. Topparna
vajade bland marsmolnen som drogo tätt

Stefan Zeromski.

över jorden. En enslig silvergran reste sig
allena på en öde, brun liten äng. Den nä-
stan blåa stammen, som övergick i en för-
torkad topp, vaggade fram och tillbaka,
en melankoliens pendel i den mörka par-
ken. Också parken såg han för sig. Några
av träden i den voro säkert jämnåringar
med de kringliggande bergen. Nästan mils-
vid bredd de sig mellan de vackra pom-
merska kullarna och gick småningom över
i skogarna, som likt ett mörkt moln simma-
de hän över bergen. Långa lindalléer skuro
breda rämnor i den. Den mörka, melan-
koliska stenbassängen var kransad av slum-
rande träd. Plasket av vattnet, som från
bassängen rann ner i en skålformig fördjup-
ning i ett väldigt klippblock, förenade sig
med suset från avlövade kronor. På ömse
sidor om lindalléerna bredde sig halvrun-
dlar av jättefuror som slutna i tätta, svarta
led skrämde människorna med sitt brus
i marsnätterna. För minnet hägrade öde
ängar, där ensliga uråldriga furor eller ekar
i var tum av sin stolta resning uttryckte en
föraktfull likgiltighet för allt mänskligt. Och
ändå utövade de sådan dragningskraft på
vart människosinne! Man måste vandra
långt för att upptäcka hemligheten som
parken gömde. Borta bland de äldsta furor-
na, som täckte en vid slutning med sitt
ogenomträngliga mörker, stötte man helt
oförmodat på den: en väldig marmorhäll
låg på marken mellan träden, svart och
blänkande. Ur trädens skugga lyste stora
förgyllda bokstäver emot en, förtäljande
att här vilade greve Rudolf von Arffberg-
Dusemer, riddare av järnkorset, löjtnant
vid husarerna, som vid tjugofem års ålder
hade stupat på årans fält någonstans långt
inne i ryska Polen.

(Forts.)

Dålig matlust, blodbrist, samt därav följande nervositet och svaghet, övervinnes snabbast
med järnmedicinen Idozan. På grund av dess 5-dubbla järnhalt och för-
träffliga sammansättning giver Idozan överraskande resultat. Idozan är utmärkt välsmakande, angriper
ej tänderna och bliver billigast att använda. Rådfråga läkare. Fås å alla apotek. Nedsatt pris Kr. 3.50.

IDOZAN
FÖRNÄMSTA JÄRNMEDICIN

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

T. v. : En stor tidning spänner på många sätt sitt nät över sin stad. Nyligen har Svenska Dagbladet öppnat en stor modern depeschbyrå i Birger Jarlsgatan 10, vars exteriör här återges. De vackra relieferna, som äro drivna i koppar med förgyllda figurer och som visa tidningens emblem, ha utförts av skulptrisen fru Anna Petrus. — T. h. : Svenskt konsthantverk har genom en rad olika utställningar på senaste tiden slagit genom i London. Här ovan några prov på den utmärkta keramik, fröken Ragnhild Godenius visade på en utställning av svenskt konsthantverk på Gieves galleri.

Är det "barnsligt" att föra dagbok?

JAG FICK EN DAGBOK I JULKLAPP av min bror. Smakfullt utstyrd, härligt tjock och med lås — precis en sådan, som jag ofta hemligen önskat mig, men aldrig kommit mig för att sätta upp på jularnas önskelistor. Så fick jag den ändå nu, och tänkte strax belåtet: »Det var den bästa julklappen. Härefter ska jag regelbundet skriva ned mina intryck, mina tankar och upplevelser.» Men då jag senare kom att tala om dagboken med en väninna, sade hon: »Dagbok! Kära du, det skriver väl ingen människa numera! Tidens nervösa oro favoriserar inte dagböcker. Sådant är för backfischer. En mogen kvinna bör kunna hitta på något nyttigare för sin fritid.»

Jag är visserligen ingen backfisch utan fyllda 26 år. Men jag vill ändå mena att jag kan våga föra dagbok. Jag vill också mena, att det har sin nytta att göra det. Om man nu gör det på det grundligare sättet: skriver ur »sitt innersta», d. v. s. hämtar fram sina hemligaste tankar att anförtro åt de vita bladen. Att se vad man tänker och känner svart på vitt — det är alldeles säkert ett hälsosamt studium. Är det inte troligt att man gör sig mera besvär med att rannsaka sitt innersta under sådana förhållanden? Ja, rentav anstränger sig att »tänka vackrare», att censurera sitt tankeliv... Det är inte omöjligt, att man på det viset får vana att ge en hedersplats åt sitt bättre jag och sätta sitt sämre i skamvrån. Och gäller det att uppteckna rena upplevelser, är nyttan mera påtaglig; de ha ett praktiskt värde, som det vid många tillfällen kan vara både nöjsamt och bekvämt att utnyttja.

I varje fall skulle det intressera mig att höra andra Idun-läsares meningar i saken. Bör en kvinna föra dagbok eller inte i vår tid? Är det bortkastad tid att göra det? Med hänsyn till att hon inte är »litterär» och att ingen mer än hon själv får glädje därav?

Tänkande 26-åring.

»När och var kommer självupppoffringen till sin rätt?»

Självupppoffringen, då den utövas på rätta stället, är en gudagåva, så stor och rik att vi i vördnad måste böja oss inför tanken på allt gott den uträttat i världen. Ty inför hjälplösheten bör icke självupppoffringen möta några gränser.

Inom hemmet däremot, där bör och måste man

På en annan Londonutställning har bl. a. denna duk från Thyra Grafströms Textilaffär varit utställd. Mönstret är komponerat av Ellen Ståhlbrand efter gamla 1700-tals kakel. Arbetet väckte den engelska publikens stora beundran.

Är ni ensam?

Har ni behov att träffa samman med andra kvinnor under otvungna sällskapliga former? Längtar ni efter intellektuella impulser, efter att bli insatt i frågor, som på ett eller annat sätt ligga er om hjärtat? Bliv då medlem av IDUNS KVINNOKLUBB — en klubb för alla. Första sammankomsten hålles kl. ½ 8 e. m. den 9 januari i Konstnärsklubben, Smålandsgatan 7, då författarinnan fru Marika Stjernstedt talar om »Den unga flickans, framför allt den självförsörjandes, ställning i nutidslivet». Efter det korta, kåserande föredraget diskussion och sedan en som vi hoppas angenäm sällskaplig samvaro. Särskilda värdinnor förmedla bekantskapen mellan medlemmarna, och ingen behöver därför draga sig för att komma upp ensam. Inträde fritt. Anmäl Er snarast på Iduns redaktion, i telefon eller på annat sätt, som medlem av klubben. — — — Detta är endast första steget. Sedan Idun organiserat denna klubb med bistånd av krafter som dr Lydia Wahlström, dr Alma Söderhjelm, författarinnorna fru Anna Lenah Elgström, fru Frida Stéenhoff och fröken Fia Öhman, ämnar tidningen också med våra läsares och vänners benägna bistånd söka få till stånd liknande klubbar i landsorten. Tillskriv oss, ni som ha lust att få sådana klubbar stiftade.

upprätta en gräns för självupppoffringen om hemmet ska bli lyckligt.

Jag sade: för att hemmet må bli lyckligt. Ja, faktum är, att en alltför upppoffrande maka kan göra hemmet olyckligt. Jag vet en mamma, som i sin nog så rörande, upppoffrande kärlek, gick så långt i sina många onödiga omsorger, att hon blev en plåga för både make och son. Mången gång hörde jag gossen yttra: »Åh mamma, låt mig vara!» och till mig sade han en gång: »Min mamma berövar mig — trots sin välmening — det, som är grunden till, att jag ska kunna ta mig fram i livet — min självständighet.»

Detta är nog visst inte så sällsynt. Mången ung man och kvinna, som vuxit upp under liknande förhållanden och så tvingas ut i världen, vilket ju måste ske förr eller senare, taga nog visserligen med sig minnet av en god och upppoffrande mor, men männe icke mången gång den tanken bränner den. »Ack, om min mor lärt mig litet mera självständighet och icke gjort mig till en stackars 'morsgris' som 'stöter emot' vart han vänder sig i världen.»

Beklagansvärd är väl även den stackars flicka, som blir gift med en sådan »mammans gosse», som naturligtvis måste uppassas i varje vrå, eller kanske ännu mera den gosse, som får en bortskämd flicka med vana att gå till mamma vid minsta olägenhet inom äktenskapet. Marit Borg.

Fröken Alma eller fröken Andersson?

En mycket bekant kvinna gör här nedan med stöd av sin mer än femtioåriga erfarenhet som husmor, ett inlägg i frågan om tilltalsordet för hembiträden:

Sedan 1870—1880-talet då man hade sina präktiga pigor, som med mamsell och husmodern delade både det besvärliga och roliga av hushållsbestyren, kom ju tiden då Mamsell blev Fröken och pigorna jungfrur. Den Fröken-titeln blev egentligen Mamsellens död, ty bland de nya Fröknarna fanns sällan någon som ägde Mamsells egenskaper, och på de stora gårdar som ännu hava lyckan att äga en »Mamsell», som styr allt, från husbondefolket till den minste av de underhavande, vill denna hemmets goda tomte sällan utbyta sin äretitel, ty genom den är hon den oundgängliga vännen i huset. Under våra hembiträdens jungfrutid var det vanligt att de som önskade få räknas till familjen självskrivet nämndes vid namn av matmodern. Man skilde dem från varandra genom att lägga till förnamnet: Jungfru Anna, Jungfru Greta o. s. v. Då nu hederstiteln jungfru skall förbehållas åt våra adeliga Jungfrur och fröken blivit ett gemensamt namn för alla ogifta kvinnfolk, har jag funnit det naturligt att på ställen där man betjänas av obekanta damer säga endast Fröken. Men mitt eget lilla hembitråde, när jag har något, får som bevis på att hon hör huset till och likväl respekteras, sitt förnamn efter Frökentiteln. Det faller sig helt naturligt att husets folk bedja om en handräckning av Fröken Alma, men tilltala den så ofta återopade »sömmerskan» med Fröken Andersson. Det torde icke behöva vara mycket att fundera över hur hembiträden skola kallas — mer än gärna Fröken — vi husmodrar hava blott en fordran, och den är att om vi kalla Er och om vi bemöta Er som Fröknar, Ni också i allt skola uppföra Er som Fröknar. O. B.

UNGDOMENS EGEN SIDA

RULLE RUSTIBUSS OCH HANS ÄVENTYR.

Rulle och Tuttan och pappa och mamma äro en dag på Skansen och titta på lapplägrer med lappkätan och lappen, som åker efter ren.

Nästa morgon, då Fina skall baka, kan hon inte hitta bakträget.

Mamma tänker taga fram sin finaste kjol ur skåpet, men hon kan inte finna den.

Mormor går för att ge Truls mat, men han ligger inte i korgen, han är försvunnen.

Pappa kommer hem från sin morgonpromenad och tänker hänga hatten på råbockshornen i tamburen, men de ha försvunnit från väggen.

Och Rulle och Tuttan äro också försvunna. Då springa alla ut för att leta efter dem och hitta dem ute i trädgården och där hade Rulle ställt till med ett lapplägrer och narrat Tuttan att vara med. Truls var ren med råbockshorn och drog Rulle i degräget och Tuttan eldade i lappkätan, som var gjord av mammans kjol.

Huvudbry.

VAD HA DE FÖR YRKEN?

Axel Åkerfält.
Sylvester Lästman.

Vi ha hört talas om folk som burit namn som så att säga stått i anslutning till deras yrken. Sålunda ha vi hört talas om en lärarinna som hette Stava Klassén och en smed som hette Städ. Namnen på dessa båda kort hänsyfta också på personernas yrken. Vad ha de för yrken, tror ni?

SIFFERGÅTA.

1 2 3 4 5 6 7 6 6 2 = krydda.
1 2 6 6 2 3 5 = rum.
6 7 3 2 3 5 = yrkesman.
1 2 6 5 3 2 = populär apparat.
2 4 2 6 = mansnamn.

Sifforna utbytas mot bokstäver så att ord med angivna betydelse bildas. Samma siffra motsvarar i hela gåtan samma bokstav.

ORD OCH LEK.

Luggsnot = möbel.
Ösalup = maträtt.
Kattamime = vetenskap.
Rentima = österländskt byggnadsverk.
Sittame = ädelsten.
Kretnagel = geometrisk figur.
Ebystirra = båttyp.
Gråtgalten = plåga.
Grissköna = fågel.

Bokstäverna omkastas så att angivna ord bildas. De rätta ordens begynnelsebokstäver skola giva namnet på en lek.

Fixeringsbild.

Här ser ni, hur trollgubben går och letar efter prinsessan, men inte kan hitta henne. Var är prinsessan? En bok i present tilldelas de tre först öppnade rätta lösningarna. Svar märkt Fixeringsbild inom en vecka efter numrets datum.

Huvudbry.

VAD HETER KAMRATEN?

Ernst Leo Stolpe

har en lekkamrat som han tycker mycket om. Genom att omkasta alla bokstäverna i Ernst Leos namn får man veta vad kamraten heter. Han har ett mycket vanligt namn = vad heter han?

OMKASTNINGSSUPPGIFT.

Av med klon = egenskap.
I er trilla = vapenslag.
Mot dis ek = tygsort.
Låter stark as = belysningsapparat.
Tur bi man = musikinstrument.
Hon stel be = träslag.
Lån get gran = plåga.
Bara sal te = gipsart.

Flytta om bokstäverna så att angivna ord bildas. Ordens begynnelsebokstäver skola bilda namnet på en stad i Sverige.

*

Lösningar

Tilläggs gåta: Block, arena, smaka, tråd, raska, utom, makt, malm, agas = bastrumma.
Anagram: 1. Planera — Alperna. 2. Ivrade — vidare. 3. Med — dem. 4. Sakta — kasta. 5. Tros — stor.
Sju boktitlar: "Anderssonskans Kalle."
Skal och kärna: Lust, akt, ny, dal, sand, vis, ägg, gräs = landsväg.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

MAGDA STENBOCK.

F. von Anders. Stockholm.
Änka efter godsägaren, greve
N. P. F. P. Stenbock.

80 år den 3 jan.

IDA von SCHULZEN-
HEIM.

Fröken, Målarinna. Stock-
holm. Dotter till godsägaren,
frh. D. T. von Schulzenheim.

65 år den 8 jan.

ELLEN von BAHR.

F. Thalén. Uppsala. Maka
till borgmästaren Johan von
Bahr.

60 år den 4 jan.

ANNA BERNHARDT.

F. grev. Mörner. Göteborg.
Maka till majoren Helmer
Bernhardt.

60 år den 5 jan.

HENNY WIFSTRAND.

Under julhelgen bereddes te-
lefonisterna stor lättnad i sitt
arbete genom allmänhetens
tillmötesgående. Ett tack här-
för har uttalats av ordf. i
Kvinnl. telefonistföreningen,
Fröken Henny Wifstrand.

CLARA BRUZELIUS †.
F. Nordin. Klippan. Änka ef-
ter kronofogden, fil. dr J. S.
Bruzelius.

* 1835, † den 4 dec.

ANNA TRANÉR †.
Fröken. Visby. Dotter till
prosten H. S. Tranér, Färö.
F. föreståndarinnan för Got-
lands sjukhem.

* 1843, † den 16 dec.

ANNA CALLMANDER †.
F. Wästfelt. Örebro. Änka
efter kyrkoherde Wilhelm
Callmänder, Lerbäck.

* 1844, † den 11 dec.

AUGUSTA NORINDER †.
F. Keijsenthal. Stockholm.
Änka efter rektorn vid Wal-
linska skolan, A. W.
Norinder.

* 1844, † den 15 dec.

LOUISE LUNDGREN †.
Fru. Ystad. Maka till gods-
ägare C. M. Lundgren.

* 1846, † den 15 dec.

(Text se nedan.)

ANNA GAHN †.
Fröken. Uppsala. Dotter till
fabr. Henrik Gahn, på vars
kontor hon i 40 år verkat.
Inneh. Patriotiska sällskapets
guldmedalj.

* 1848, † den 16 dec.

HELENA FORSSTRÖM †.
F. Corin. Älmhult. Änka ef-
ter postmästaren John Fors-
ström.

* 1856, † den 11 dec.

CECILIA JUNGSTEDT †.
F. Silfverswärd, Maka till ge-
nerallöjtnanten Hugo Jung-
stedt, Stockholm.

* 1856, † den 21 dec.

JENNY LAGERGREN †.
Stockholm. Änka efter pro-
fessorn vid Musikkonserva-
torium, hovorganisten Aug.
Lagergren.

* 1862, † den 16 dec.

MÄRTA HEDENBERG †.
F. Francke. Eksjö. Maka till
löjtnanten vid K. Kalmar re-
gemente Oscar Hedenberg.

* 1899, † den 9 dec.

Louise Lundgren †. Den 15 december avled i sitt hem i Ystad fru Louise Lundgren, född Abildgaard. Med fru Lundgren bortgick en sällsynt fint bildad personlighet. Född i Stralsund den 20 februari 1846 och dotter till konstnären Wilhelm Abildgaard, och hans maka född Engelbrecht, tillhörde fru Lundgren en släkt, som inom sig räknat många kända personligheter inom litteraturens och konstens värld. Bland dessa må särskilt nämnas författaren och professorn Ernst Moritz Arndt samt målaren och professorn Nikolai Abraham Abildgaard.

Fru Lundgrens medärvda anlag för de sköna konsterna, i förening med en sällsynt begåvning, förskaffade henne under årens lopp en fond av vettande av betydande omfattning. Efter avslutade skolestudier företog fru L. vidsträckt resor i främmande länder och kom därunder i beröring med dåtidens främsta på konstens skilda områden. Efter flera års vistelse i England kom fru Lundgren 1880 till Sverige och ingick 1881 äktenskap med

godsägaren Carl Martin Lundgren å Stora Herrestad i närheten av Ystad. De nya och krävande uppgifter som lades på hennes axlar i egenskap av fru på Stora Herrestad löste hon på ett sätt som gjorde henne till ett föredöme för de omkringliggande godsen.

Ett idrottsnummer

blir Iduns nästa. Under dessa dagar, som tyckas skola allttjämt bjuda ett idealiskt idrottsväder, kommer numret att ge roande revyer i ord och bild kring framför allt den kvinnliga idrotten i dess olika grenar.

När ni firar er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannerligen icke var någon lyckodag. Sänd in ett belopp till Iduns Redaktion, Stockholm, under beteckning "Födelsedagen", och vi skola låta det komma de fattiga och hungriga små till godo. Eller anmäl er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind er att på varje eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sände eder då varje år på er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upp-rätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

OCH JULEN VARAR

Lillen vaknar full av iver till sina julklappar på juldagsmorgonen. (Foto Ohm).

Också för södra Sverige har det varit en ovanlig jul, med kyla och snö och följaktligen sportglädje och bjällerklang. Här en bild från Stadsparken i Malmö en av mellandagarna.

Från Iduns julfäst på Gillet lördagen den 22 december: Iduns små gäster i lycklig besittning av sina dockbarn. Observera jättedockan i främsta raden. Pjerron' n i börstersta raden är den älsk-värda dansör, som roade barnen med sin dans. Se i övrigt nästa textsida. (Pressfoto).

På Skansen firades julen under traditionella former. Här bjuder Lucia med sina tärnor att smaka från rågade bord på Höganloftet å Skansen. (Pressfoto).

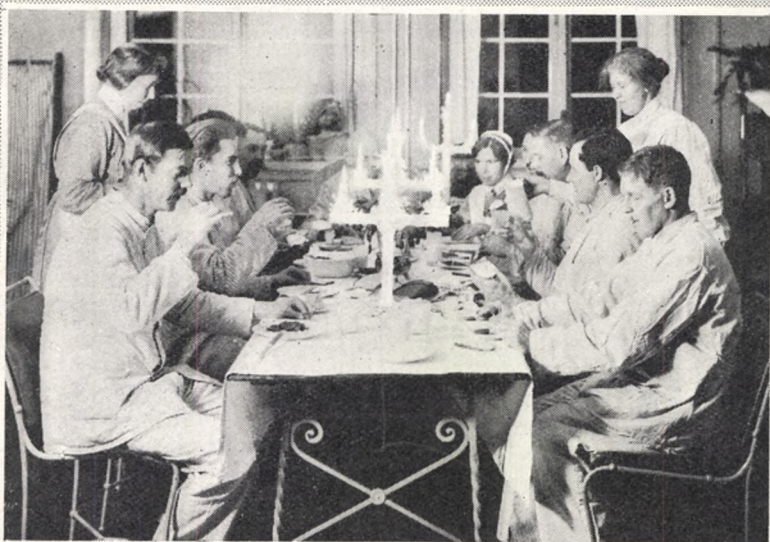
V Ä L T I L L P Å S K A . . .

Även för de fattigaste uppenbarar julen sin skönhet. Många gamla ögon tårades säkert vid betraktandet av denna Betlehemskrubba, som system på Malmö arbets- och försörjningsinrättning hade ordnat. (Foto Ohm).

Alla på sjukhusen som kunna stå på benen taga sig julafton en sväng kring julgranen. (Foto Ohm).

Sjukhusens jul göres så festlig som möjligt. Vid denna lilla extra läckra juldagssupé på Malmö allmänna sjukhus hade t. ex. tydligen alla trevligt. (Foto Ohm).

På de tre största torgen i Malmö stråla jättejulgranar ut julstämning. Här granen på Gustaf Adolfs torg. (Foto Ohm).

De gamlas och orkeslösas jul får ibland nästan något lika rörande över sig som barnens jul. Bilden återger julaftonen på Malmö arbets- och försörjningsinrättning. (Foto Ohm).

Iduns julfest för fattiga barn.

Ett sextiotal lyckliga smättingar.

(Se foto sid. 12.)

Sagotanten
fru Ebba Sjögren.

IDUNS JULFEST för närmare ett 60-tal fattiga små Stockholmsbarn försiggick å Gillet lördagen den 22 dec. och kan tryggt betecknas som en glad tillställning. Det inbjudna småherrsskapet var de tacksammaste gäster man kunde önska sig, idel glittrande ögon och förvåntansfulla leenden, men så bjöds dem också nöjen och över-

raskningar i en oavbruten rad. Där var först och främst Sagotanten, fru Ebba Sjögren, jämte en stab av fyra unga damer, till reds att roa med det allra trevligaste program: sagor till skioptikonbilder, visor, långdans och ringdanser. Mjölchoklad med kakor och wienerbröd samt hela berg av bananer och äpplen sörjde dessutom för kroppens behov, alltunder det en ljusstrålande gran i ett hörn av salen fyllde själen med julandakt.

Festens glanspunkt kom allra sist: julklappsutdelningen. Det hade i förväg sippat ut, att varje barn skulle få var sin förtjusande docka — resultatet av Iduns stora docktävlan — och förväntan var nog så högt spänd som den kan bli hos småflickor, som just aldrig haft det så överflödigt med leksaker. Så att när dockorna kommo fram, blev jublet otroligt. Det var också en frestande syn, denna brokiga samling vackra och välgjorda dockor, från »Dora Petzold», den av Gemla leksaksmagasin skänkta, och de utländska diplomaternas nationalklädda skönheter till 10-åringen Marianne Hjerdowns söta baby med hemknypplade spetsar på underkläderna. Snart stod varenda tös med sitt lilla dockbarn i famnen!

Men det stannade inte vid dockorna, det blev många flera julklappar — leksaker, sago- och bilderböcker, konfekt och annat namnam, som alltihop skänkts av välvilliga firmor. Gebers, Hökerbergs och J. A. Lindblads förlag hade sålunda skänkt böckerna, Gamla tenngjuteriet leksakerna, Nordiska Kompaniet gotter i mängd: sydfrukter, »studenthavre», vindruvor, nötter och fikon, Cloetta konfekt och chokladkakor, Aktbol. Halfdan Burman äpplen och The Banana Company akt-bol. bananer. Dessutom hade ett läckert pepparkakshus sänts till festen från Gunillaskolan i Uppsala och när det bröts sönder uppe på estraden och delades ut hurrades det utan gräns. En ung dansör, hr Rolf Wallinder, elev

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 | Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 | Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre | Utländska annonser:
å textsida. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textsida, 20 % förhöjning.
och Platssökande 25 öre. | för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A.	Idun uppl. B.
Helt år 15:—	Helt år 17:50
Halvt år 8:—	Halvt år 9:—
Kvartal 4:25	Kvartal 4:75

EN GARANTI

för
förstklassigt
fabrikat är
namnet

GAHNS

Välj en tvåsort ur vår stora sortering, en parfym eller en crème med vårt namn, och Ni blir tillfredsställd.

Gratis
Kan Ni uppvärma
Eder vatta eller väring
med överiguspåsen
medelst kokspsisen.

"MALCUS"
Begär ill. katalog. Sändes gratis.
A.B. MALCUS HOLMQUIST, Halmstad

BECHSTEIN
FLYGLAR II PIANON
HOFFMANN'S
MALMSKILLNADSG. 25 B

Köp
"Extra-Askén"

Väg. 400 grm.

Kronor 3:25 pr ask

Delikataste Choklad
PERCY F. LUCK & Co.

Mustads recept N:o 3.

Svampbullar

Överträffa de härligaste köttbullar i smak.

2 msk. "Mustads Bästa-Växt"	2 msk. "Mustads Bästa-Växt"
2½ msk. mjöl	2 msk. hackad persilja
1½ kkp mjölk	1 ägg
Salt, vitpeppar, socker	1 kkp skorpmjöl
½ lit. svamp	3 msk. "Mustads Bästa-Växt"

Av "Bästa-Växt", mjöl och mjölk göres en tjock stuvning. Svampen renas och skäres i små bitar, fräses i "Bästa-Växt" tillsammans med persiljan och nedröres i stuvningen. Smaksättes med kryddorna och upphälles på fat att kallna. Av smeten formas avlånga bullar, vilka doppas i uppvispat ägg och rivebröd samt stekas vackert bruna i "Bästa-Växt".

Förbilliga hushållet:

Mustads Solo-Grädd och Bästa Växt ersätter smöret fullt ut och förminskar hushållskostnaderna utan att levnadsstandarden försämrans.

Det stänker icke och bränner icke fast vid pannan, utan skummar och bryner som smör.

Krantz

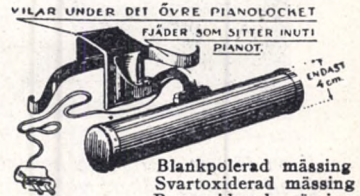
- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Nu är rätta tiden att köpa
Den fulländade Pianolampan

Blankpolerad mässing
Svartoxiderad mässing
Brunoxiderad mässing
Värdefull present.
Kr. 17:50 pr st. komplett med glödlampa.

Till landsorten mot postförskott.
Uppg. vultalet och önskad färg
Illustrerad broschyr sändes på begäran.
GEORG GRANSTRÖM
Stockholm Va. Tel. Vasa 27 67

KÖP
TANGENS
GARDINER

Hemfärgen
HÄRVAN

INREG. VARUMÄRKE

Jämna, vackra och veckfria bli Edra plagg med denna av alla förbrukare högt skattade hemfärg.

35 olika färger, ljusa och mörka.
Begär provkartor.

En påse å 35 öre
färgar 1/3 kg. gods.

Hos alla
handlande.

A.W.HERDINS FÄRGVERK
FALUN.

Mathilda Staël von Holstein

Led. av Sveriges Adv.-samfund.
Malmorgsgatan 3, STOCKHOLM.
Familjerätt. Hyresärenden.
Testamenten. Bouppteckningar.
Förfrågningar från landsorten besv.
omgående.

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

Förordas av läkare vid allmän svaghet, nervositet, överanstängning och sömnlöshet.

SALIAS ENDAST I APOTEK

Mot
trötthet
och
allmän svaghet
användes

Ferrin

Ökar krafterna.

KÖP
OLOF ASKLUNDS

BRÖD
DET ÄR BÄST

Före instrum.
mentinköp prova

Grotrian Steinweg

Huvudnederlag för Sverige:
HIRSCHS PIANOMAGASIN
(CEDERGREN & C:o)
Regeringsg. 26, Sthlm. Tel. 12194.

För Vintersporten

ekipera sig alla

**HERRAR
DAMER
och BARN**

på allt sätt fördelaktigast hos

Paul U. Bergström's

74-78 Drottninggatan 74-78
STOCKHOLM

*Giv Henne
en
Singer*

**Duktyger, Handdukar
Vita vävnader**

till fabrikspriser.

Prover sändas till landsorten på begäran franko.

ALMEDAHLS FÖRS.-MAGASIN.
OBS.! 55 KUNGSGATAN 55. OBS.!
GÖTEBORG.

av Lisa Steier, var nog älskvärd att dansa för barnen och att senare i en sagoprins' gestalt dela ut klapparna. En liten tös var så ivrig att komma åt sin present att hon fullkomligt glömde artighetens fordringar och mera högg än tog den, varpå sagoprinsen, där han stod i sin strålande glans, allvarligt sade: »Du ska niga för mig också». Jag tror aldrig jag sett en liten flicka stöpa ljus så brådstörtat, och två pojkar, som stodo bakom henne, nego också i förskräckelsen...

Pojkarne, ja! De hade kommit med »i misshugg». Det hade egentligen varit meningen, att det bara skulle vara flickor, men hur det var sågs tre pojkar i flokken. Dessutom fick jag mot festens slut se en liten en, som stod i förstudörren och grät. »Vad är det fatt med honom?» frågade jag de omkringstående mammorna. »Han är ledsen för han är pojke», blev svaret.

Nåja, i dessa kvinnoförhärligandets dagar måste ju mannen känna sig en smula undanpetad, — fast i detta fallet blev han då väl behandlad, ty från alla håll kommo små ömma och deltagande kvinnor springande och bådo för hans kvarstannande. Och då vi redan, som sagt, förut hade tre byxor bland kjolarna, blev det honom förunnat att stiga in i härligheten.

Vid 9-tiden på kvällen avblästes festen och småttingarna tågade storbelåtna hem med sina mammor, lastade med påsar och paket.

Till sist ber Idun att få tacka alla de firmor, som genom sin frikostighet hjälpt till att bereda de små julglädje.

T. H.

Esselde och Selma Lagerlöf.

SIGRID LEIJONHUFVUDS ARBETE om Sophie Adlersparre, »Esselde», varav senare delen nu utkommit (på Norstedts & Söners förlag) är en rolig, intagande och gedigen bok. Man får en utomordentlig bild av Esseldes kloka, viljestarka och varma personlighet, och man får en liten utblick över två decennier — 1870—90-talet — på vilkas andliga segrar vi nu, säga vad man vill, bygga vidare. Mycken begränsning i den tidens uppfattning betrakta vi väl med ett småleende — se kapitlet om indignationen över Stella Cleves (Matilda Mallings) novell i en kvinnotidskrift — men den var ju begriplig nog. Och å andra sidan, vilken avundsvärd entusiasm, intellektuell lidelse, vilken förtjusande känsla av att »här gäller det världen» finna vi inte hos detta tidevarv, då bl. a. den nya tidens kvinnotyp utformades i strid och grubbel.

Författarinnan låter på ett ypperligt sätt Esseldes personlighet framträda i sina olika skiftningar just genom mötet med olika av tidens stora män och kvinnor. Med kanske alldeles särskilt intresse läser man i våra dagar vad Selma Lagerlöf berättar om hur Esselde vid hennes första steg på författarbanan var hennes förstående välgörarinna. Esselde var en boren ledare: ena sidan av hennes karaktär som sådan var hennes viljestyrka, hennes behov att ensam styra och ställa — hennes »härsklystnad», som många kallade det. Men den andra sidan, den som just framträder i Selma Lagerlöfs berättelse, var hennes hjärtgodhet, hennes förmåga att med brinnande intresse och verklig sympati och godhet gå upp i dem hon trodde på. En liten anekdot belyser på ett rörande sätt båda sidorna hos Esselde. När Selma Lagerlöf fått Iduns pris för fem kapitel av sin Gösta Berlings saga, blev hon inbjuden att läsa högt ur sitt manuskript för Esselde. Närvarande var också Mathilda

FÖR VINTERRESORNA

YLLEKOFTOR
YLLESCARVES
YLLEMÖSSOR
YLLESTRUMPOR
DAMASKER

J.F. HOLTZ

H. M. DROTTNINGENS
HOFLEVERANTÖR

BRUNKEBERGSTORG 5
STUREGATAN 8
STOCKHOLM

Feniths namn borgar för en förstklassig produkt!

Gräddmargarin: *»Extramärket Fenith»*
Växtmargarin: *»Feniths Extra Växt»*

äro marknadens förnämsta kvaliteter.

Detta vackra, vita, isländska fårskinn

sälja vi för endast kr. 10:— Bruna, svarta, gula och röda till kr. 17:—
Obs.! Storlek c:a 60x120 cm.

Skinnen äro långhåriga, c:a 15 cm. Verkligt rena, eleganta, lämpliga till barnvagnar, korgstolar och skrivbordsmattor.

BILFALLAR tillverkas av isländska samt svenska fårskinn. Infordra offert! Uppgiv storlek och färg.

Mot postförskott eller förut insänd likvid. Full utbytesrätt medges.

A.-B. Thure Andersson

Örebro

Tel. 2076

EN
INHIBERAD
LUNCH

ersättes allra lämpligast av ett par Jamaica-bananer, skriver den kända författarinnan på hushållsområdet fru Ida Högstedt. För direkt hushållsbruk knyter sig huvudintresset till efterrätter och allhandla desserter. Här skapas ständigt nyheter än i form av tårter och bakelser eller annat bakverk, än i skenad av kalla och varma pudingar, chartreuser, geléer, glacé, fromage och en oändlighet av andra goda saker, där bananen antingen bildar huvudingrediensen eller ock utgör en värdefull tillsats. För att inte påminna om de nu så populära fruktsalladerna.

DEGEA

Marknadens **ELEGANTASTE**

HÅLLBARASTE

och **BILLIGASTE** strykjärn

Pris för järn med strykjärnsfot, eleg. dubbel-förnicklat, 380 watt, vikt 2½ kg. Kronor **850**

För komplett sladd med helt förnicklad DEGEA-kontakt (praktiskt konstruerad med ledningen avlastad så att brott eller fel i sladden undviks) tillkommer Kr. 2.—.

2 Års garanti.

Finnes hos varje välsort. Elektrisk Installationsfirma, Järnhandel eller Bosättningsaffär.

Ensamförsäljare för mellersta och norra Sverige:

Elektriska Aktiebolaget Skandia
STOCKHOLM - Butik: Tunnelg.
14. Avd.-kont.: Umeå, Sundsvall,
Gävle och Karlstad.

Silow, som bodde hos Esselde och beslutat »att ägna sitt liv åt att bringa Esseldes genialiska uppslag till verkställighet». Esselde var hänförd över verket, men Mathilda Silow föreföll »snarare förvånad och skrämnd än road». Nästa dag blev Selma Lagerlöf ombedd komma åter och fortsätta läsningen, men då var fröken Silow inte där. När den unga författarinnan frågade efter henne, ryckte friherrinnan på axlarna: »Jag har skickat bort henne», sade hon. »Hon gjorde anmärkningar». Den stackars fröken Silow hade alltså inte varit tillräckligt förtjust.

T.

“Det passar sig inte.”

Gustaf Bolinder. "Vilda seder i den nyare forskningens ljus"; (Albert Bonnier).

Det passar sig inte för en svensk fru att, då hon ger en lunch, uppträda bararmad och uringad. Men det passar sig inte för en tahitisk dam av familj att inför gäster som hon vill hedra, visa sig med överkroppen dold av kläder. Det passar sig inte för en gift svensk herre att ta till benen, om han möter sin svärmor, men att göra så är hos vissa kaffrer ett konvensans oskrivna lagbud. Det passar sig inte hos oss för en sörjande att dansa, men det finns sydamerikanska indianer, som dansa vid begravningar med liket på ryggen i ett paket och eskimåer, som dansa på isen, där någon drunknat. Det passar sig inte — ja, exemplen kunde mångfaldigas i tusental, och kontraster skulle ändå icke fattas.

Dessa oskrivna lagar kallas "konvensans". Ordet betyder överenskommelse. Härom säger hovmästaren i "Lycko-Pers resa":

"Över tjänarna står jag, över mig står ers nåd, men över oss alla — står konvensansen! Dess lagar äro eviga, ty de hava sin grund både i förnuftet och vad man kallar de historiska förutsättningarna."

Denna definition är ju förträfflig, men den håller sig endast lindrigt till sanningen. För det första äro dess lagar ingalunda eviga. De skifta tvärtom utomordentligt fort. (Tänk bara på damernas cigarett-rökning och jazz-dansen i matsalarna!) Vidare hava de tyvärr endast undantagsvis sin grund i förnuftet och mer än i de historiska förutsättningarna grunda de sig snarare i klimatiska förhållanden och de respektive folks speciella kulturgrad.

Om allt detta myller av umgängeslivets skiftande former och lagar hos andra folk får man i Gustaf Bolinders "Vilda seder" en mycket god och underhållande framställning. Författaren har framlagt andras och egna iakttagelser och belyst dem med parallellfall från andra håll. Bolinder är som bekant specialist på Sydamerika, och det blir därför närmast indianerna därifrån som få tjänstgöra som undervisningsobjekt, vilka med kontrastverkan oftast

hämtad från Afrika på behagligt sätt exponeras. Hade författaren jämväl något flitigare hämtat exempel och jämförelsepunkter från Söderhavet, hade nog väven fått ännu livligare inslag. Men redan vad författaren nu bjuder är färgmåttat, livligt och bizarrt. Vår etnografiska kunskap är synnerligen knapp — vi svenskar intressera oss mera för främmande världsdelars djur och växter än för deras folk. Bolinders bok fyller en lucka; måtte han få uppmuntran att fortsätta på den inslagna vägen.

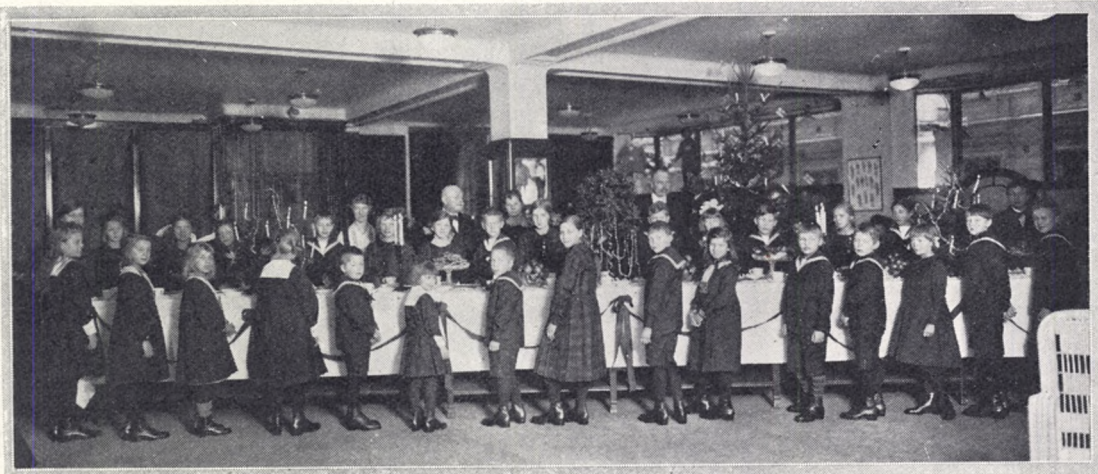
För att anföra några av de fakta författaren framlägger, må det tillåtas mig citera följande rader angående nyförlovat folks sätt att bemöta varandra på olika håll:

"Chorotindianskan klöser och spottar på sin älskade, andra infödingar trycka sig endast mot varandra, och slutligen finns det folk, hos vilka högsta graden av älskvardhet uttryckes genom att sätta sig ned och löska varandra. Särskilt smickrad bör man känna sig, om den mörkhyade vännen eller väninnan tar ett kryp från sitt huvud och placerar det i ens eget."

Också en *postillon d'amour!*

Själv kommer jag aldrig att glömma bilden av två älskande söderhavsbarn, som orörliga och tysta sitta på kölen av en omvänd kanot, betraktande havet och vågornas skum, medan de ömsesidigt tugga på en och samma betelnöt, vars bittra saft de med värdighet och känsla spotta i en konstrikt buk-tad, rosenfärgad stråle. O, kärlek, jords och himmels under!

BIRGER MÖRNER.

Femtonde året i rad gav direktör Paul U. Bergström en julfest för fattiga barn. Två barn från varje församling i Stockholm, tillsammans ett fyrtiotal, fingo vid festen fullständig beklädnad från topp till tå. (Foto Paul U. Bergström.)

Ännu är det ej försent att prenumerera på IDUN för 1924!

Vita Tvättbjörn tvättar allt

från Edra finaste spetsprydda underkläder och eleganta blusar till de grövsta arbetskläder.

Behandla Tvättbjörn rätt — och han anpassar sig för varje ändamål i vad som rör tvätt. Stortvätten — och överhuvud allt vitt — lägger Ni i blöt på kvällen i Tvätt-

björnslösning. På morgonen kokar Ni plaggen ca 20 minuter, sköljer väl — och kan glädja Er åt en oklanderligt ren tvätt.

Ylle och kulört fordra ett något olika behandlings-sätt. Se bruksanvisningen!

Vita Tvättbjörn — skadar aldrig.

VEM

skall under det nya årets
365 dagar
bliva Eder ständige vän och
trogna följeslagare som Ni
dagligen med förtjusning
tager i hand?

?

!

JO

den för hudens vård
och skönhetsens bevaran-
de välkända och oöver-
träffade

YVY-tvålen.

Använd den, och Ni går tillmötes

ETT GOTT NYTT ÅR!

AKTIEBOLAGET YVY-FABRIKEN, YSTAD

Självprövningens tid har kommit för kvinnorna.

På Iduns fråga till representativa kvinnor: "Vad har det gångna året gett den svenska kvinnan?" lämnade advokaten Eva Andén, följande svar, som emellertid anlände för sent för att komma in i samma nummer som de övriga svaren.

Advokaten Eva Andén svarar för den medborgerliga sidan. Att hon med särskild glädje ser på en ny utveckling inom sitt eget parti, är ju naturligt, men hennes uttalande i det fallet står ju helt för hennes egen räkning:

Det är svårt att giva ett svar på Iduns fråga. Det är icke många påtagliga saker vi kunna peka på. Behörighetslagen, d. v. s. lagen om kvinnors tillträde till statstjänst, gick ju igenom i beskuret skick

Den 20-åriga parisiskan Germaine Berton, som, fanatisk kommunist, mördade en av de ledande männen i det rojalistiska organet L'Action Française, Plateau, och efter rättegången av juryen blivit frikänd.

och dess betydelse är ännu mycket liten, när frågan om lönerna, pensionsåldern m. m. dylikt ännu icke är avgjord utan föremål för mycket livliga debatter. Detta år, liksom kanske även det föregående och åtskilliga närmast kommande, torde bli tider för självprövning, samling och organisation för de nya uppgifter, som föreligger för kvinnorna i anledning av deras politiska rösträtt och valbarhet. De Frisinnade Kvinnorna diskuterade i början av året igenom ett helt nytt program, alltså helt nya riktlinjer för sitt samhällseliga arbete. Jag skulle för min del vilja säga, att jag tror, att detta program och den allvarliga ansvarsfyllda samling, som ägt rum omkring detsamma, är bland det betydelsefullaste, som det gångna året givit oss kvinnor.

Iduns pristävlan i n:r 1.

g 00

+ S R

AA

A

↑ B

□

RB

: NR

I varje brev med lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas som extrapris mellan de bägge pris-

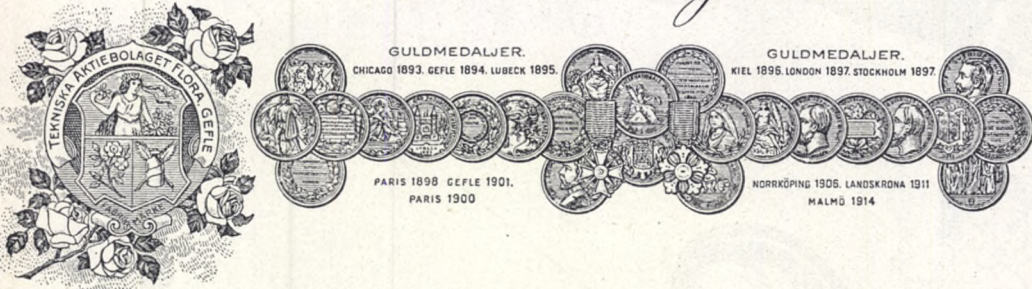
tagarna förutom det vanliga priset på 5 kronor vardera. Kuvertet märkes "Pristävlan n:r 1".

Lösning.

Rebusen i N:r 50 lyder: Fastän kalla vindar

vina omkring knuten, liten pilt uppå sin kälke åker oförtruten. De två pristagarna blevo fr. Alma Henriesson, Råå norra skola, Raus, och fr. Gunvor Lagerlöf, Djursholm. Prissumman är denna gång 21:50.

Tekniska Aktiebolaget Flora

EN ERINRAN.

Att Florodol-Tvålen under årens lopp blivit en inom vidaste kretsar oundgänglig nödvändighetsvara är obestridligt och ett känt faktum.

Under sina nära tjuguariga tillvaro har den tillvunnit sig ett alltjämt stegrad förtroende från allmänhetens sida.

Dess konsumtion i grafisk framställning är från år företer en ständigt stigande kurva.

Under dess säkra och lugna vandring mot höjden av popularitet har den tid efter annan blivit föremål för imitationer och sett småkonkurrenters ansträngningar i efterapningarnas form dyka upp, eftersträvande samma framgång.

Ingen av dessa har väl dock tilltrött sig förmågan att nå fram till Florodoltvålens fulländade sammansättning och sålunda ställa sig på samma höga nivå som originalet, varför i stället tillgripits utvägen att med tillhjälp av mera ytliga efterapningar vilseleda den konsumerande allmänheten och lotsa sig in i Florodoltvålens kölvatten.

Florodoltvålens form, färg och utseende vållar immitatören inga särskilda svårigheter, men äro värdefulla faktorer att börja med.

Bristfälligheten i efterapningens sammansättning överskyles på allehanda sätt. Så t. ex. tillskrives densamma äga några alldeles speciella verkningar grundade sig på tillvaron i kompositionen av särskilt angivna ingredienser.

Plagiatörerna glömma dock tydligen att dessa deras "speciella ingredienser" sett sin bästa tid inom tvållverknigen för mer än 40 å 50 år tillbaka och efter denna tid utdömts av såväl framstående dermatologer och forskare, som av erfarna fabrikanter. Användningen av dylika ämnen kan därför med rätta betecknas som nedsättande för den höga ståndpunkt vartill den moderna tvålindustrien nått fram.

Dylika metoder kunna momentant förleda och bereda efterapningen en tillfällig framgång. Men allmänheten låter sig i längden icke förvillas. Ty framgången för en tvål, i synnerhet en sådan för hudhygienens tillgodoseende hos förbrukaren, plägar nu för tiden bli av den varaktighet, som dess sammansättning förtjänar.

I detta avseende står Florodol-Tvålen lika stark, som den är populär och den välkända röda etiketten möter numera ögat i mängtusende av landets affärer. Ty ingen tvål har nått ett så rotfast förtroende från allmänhetens sida, grundat som det är på Florodoltvålens karaktäristiska, vetenskapliga sammansättning och befastat under dess snart 20 åriga tillvaro.

PAFYMERI FLORA.

Bästa annonsorganet

för hyrning av sommar-nöje, vid behov av tjänstefolk eller annat är för Strängnäsbygdens stadens enda tidning

Strengnäs Tidning

R. T. 3 och 803.

FÖR DEN NYFÖDDE. Mödrar med stora fordringar på välsydd utstyrelse, erbjudes komplett sådan till kr. 15:— samt kr. 12:—. Obs! 12-årig verksamhet. Fru E. Caspersson, Örebro 1.

FRÅGA OCH SVAR

Fråga: Var kan man köpa äkta Kelims fördelaktigt. Skulle behöva två till dörrdraperier samt någon passande till överkast å otoman. Vad kostar Kelims ungefär?
Doktorinnan T. M.

Svar: Största urvalet av Kelims finner Ni hos Aktiebolaget Sturemagasinet, 15 Stureplan, Stockholm. Tillskriv denna firma, som alltid beredvilligt står till tjänst med upplysningar. Priset å Kelims varierar mellan 90.—kr. och 225.—kr. pr st. beroende på storlek och kvalitet.
A. J.
(Annon)

FRU ODA BERG KALMAR.
Pr korrespondens besvaras heminrednings- och möbleringsfrågor. Adresser lämnas på inköpskällor och kostnadsförslag ombesörjes, prover anskafläs och fördelaktiga inköp förmedlas.

Taxa för enkel förfrågan kr. 3:—.

Jultankar 1923.

Verser ur en dikt uppläst Julafton 1923 vid julgranen på lärarinnemmet Ro, Lidingön, av den 82-åriga författarinnan, fru Alice Lötner.

Nu är Julen åter inne, granen uti hemmen tänts, och till jordens vintermörker åter Ljusets budskap sänts. Gudsbegreppet, fredens tanke, människoviljan än en gång kallas upp till liv och handling under ånglaskarors sång.

"Frid på jorden!" Hela världen lyssne, akte däruppå, Fredens tanke ärligt sätte in sin kraft att målet nå. Dock, så länge ännu tvedräkt mellan individer finns — hur energiskt än vi sträva, frid på jorden icke vinnas.

Därför höves det åt varje människa en vilja god. Fri, självständig hon för livet rustades med kraft och mod till att ena, till att samla och ej törnbeströ dens stig, som har samma rätt att leva, samma rätt att höja sig.

För det sanna, för det rätta gå vi framåt steg för steg, fast det egna jaget ofta lägger hinder i vår väg. Redbar självransakan kräves, stadig blick mot målet höjd, lättare det blir att vandra se'n var sten är undanröjd.

Sjungen, ånglaskaror, sjungen än för oss i juletid.

"Människorna en god vilja."

Låt oss bedja Gud därvid att från jorden krig och tvedräkt må försvinna. Ske alltså här Din vilja som i himlen, god blir ock vår vilja då.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Hur mycken ledighet i veckan har en ensamjungfru (kokerska) rätt att fodra? Har haft en ledig eftermiddag i veckan och söndageftermiddag. Skall jag om en tjänare till antages, avstå en av ledighetsdagarna till henne? Skall tid efter kl. 8 på kvällen anses som någon ledighet?

Jungfru på landet.
Svar: Härom finnas inga bestämmelser, men detta är en sak som bör ordnas efter överenskommelse, som lämpligast sker vid platsens tillträdande. Tid efter kl. 8 på kvällen kan ej anses som extra ledighet, om arbetet pågått hela dagen.
A. S.

Fråga: Vore mycket tacksam om jag kunde få adress till någon framstående norsk konstvävningsskola.
Vävlärlarinna.

Svar: Kvinnliga Industriskolan, Kristiania.

Fråga: Önskar få veta var det finns fullständiga ritböcker att köpa för frihandsteckning av landskapsmålningar med dithörande ämnen.
N. N.

Svar: Några fullständigare än Tekniska Skolans finnas — efter förfrågan hos olika affärer i branschen — väl knappast. Vad som finns att välja på kan Ni erhålla hos Nordiska Kompaniet och Wilhelm Becker, Stockholm.

Fråga: Beder härmed vördsamt om fullständiga upplysningar om någon lämplig högre undervisningsanstalt, akademi eller dylikt för utbildandet av skickliga sömmerskor, men då jag är bosatt i Skåne och sålunda i närheten av Köpenhamn, anser jag, det bästa vore, att anlita en sådan därtädes. Tänker senare utbilda mig vidare i Paris. Vore tacksam att även få anvisning jämte prisuppgift på ett gott inackorderingsställe.
A. H.

Svar: I Stockholm finnes ju Sthlms Tillskärarakademi, Drott-

DUNTÄCKEN MADRASSER

göra sängkammaren till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt GÖTEBORG

Täckfabrik Fjäderränseri

För de sportande damerna

är det av största värde att använda en tvål, som skyddar hyn för ogynnsam inverkan av väder och vind. Yema fyller idealiskt denna uppgift och är därför de sportandes tvål par préférence; den gör all hudkräm överflödigt och sparar därför såväl tid som penningar. Yema-tvålen kostar 1 kr. och finnes överallt, i parti från

A.-B. A. P. Sjöbergs Fabriker, Malmö
Nederlag i Stockholm, Tel. Norr 26374.
Göteborg, Hälsingborg, Tel. 1611.

Varje ask innehåller skönhets

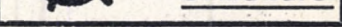
Ni kan numera erhålla en Sparklet Sifon

ratis. Tillskriv genast generalagenten i Edert distrikt med anhöllan om närmare upplysningar.

Generalagenter:
Östra & Norra Sverige:
H. Bager & Co, Stockholm.
Västra Sverige:
Jonsson & Kraftt, Göteborg.
Södra Sverige:
A.-B. Adolf Faxe, Malmö.

Billiga o. bra äro Sveriges Urmakares A.-B:s äkta VIKING-Väckarur

Förnicklat fodral med mässingsbotten. Stort mässingsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla Urmakare.

Oatine

OMSORGSFULL ANSIKTSVARD MED ETT VERKSAMT MEDEL

håller Er ständigt yngre, än Ni är. OATINE-CREMEN är ovärderlig, ty orenligheten avlägsnas vid ingnidning och avtorkning och samtidigt förskönas ansiktet och göres mjukt.

OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 2:50 och i stor burk med tredubbelt innehåll å Kr. 5:—.

Håll endast tillgodo med OATINE "Vit burk — grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket dryg och välluktande samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. — Fås i burkar av samma storlekar å Kr. 2:50 och Kr. 5:—.

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmaljer.

THE OATINE COMPANY, Stockholm. Paris & London

OATINE En gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Vad läkare skriva om Radium och Miradium.

Ständigt nya uttalanden.

Overlæge R.: "... När hela världen nu i tankarna sysselsätter sig med radium, läser och hör dagligt talas om det, är det dock långt från att hela världen — inte ens ytligt — vet vad det är för ett egendomligt ämne..."

Dr. med. J.: "... Förtär man eller inandas man radiumemanationen, avlagrar det sig i organismen (i cellerna?) radium D., som kan hålla sig länge efter kurens upphörande och verka urinsyreupplösande..."

Prof. Dr. F. G.: "... Vad nervsystemet angår, ser det ut som om en lugnande inverkan vore dominerande, vilket i många tillfällen visar sig därigenom att patienten sover bättre..."

Prof. Dr. P. L.: "... resultaten bestodo i förbättring av rörelserna och smärtornas minskande..."

Dr. P.: "... Jag har vid några tillfällen under den senaste tiden ordinerat Edra Miradium-Tabletter och Pastiller, som det synes med gott resultat..."

Rådfråga Er läkare om Miradium. Miradium-Salt, Miradium-Pastiller och Miradium-Tabletter fås på apoteken å Kr. 6.50 pr. glas.

ninggatan 71 A, och Fedrika Bremerförbundets Högre skola för kvinnl. yrkesutbildning, där det dock för inträde fordras, att man kan yrket. I Köpenhamn finnes Köpenhamns Tillskärar-Akademi och Mosgaards Tillskärar-Akademi, vilka dock inte äro för en svenska fullt så lämpliga. Rörande inack. tillskriv K. F. U. K., Brunnsgratan 3, Sthlm., som måhända kan råda er.

LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGOR.

Härmed en fråga till Läsekretsen av Idun.

Självt sjukvårdskunnig har jag börjat ett spädbarnshem men det förefaller svårt både att få barn som vilja betala så mycket och även att få tillräcklig hjälp.

Hemmet ligger på landet nära station och nutida bekvämligheter finnas. Har tänkt sluta men vill nu först höra med någon som har erfarenhet häruti. Kanske finnes någon bland Iduns läsare helst någon förmögen dam eller familj som vill intressera sig för en sådan sak eller gå in som kompanjon, ty stället är passande för barnhem. Tacksam för råd och svar till "Gott företag".

SVAR.

Svar till E. E. Se framåt! Se uppåt! Sök upp någon punkt i närheten av Ert hem där Ni kan komma så pass högt upp att allt stängande går bort och blicken kan nå, om möjligt horisonten.

Ack, vårt kära Skåne, med dess fria horisont, där man kan se långt, långt bort, ja, där man kan tänka sig världens ände, där intet stänger — välsignat vare vårt Skåne...

När intet stänger för blicken, så är det som om tanken hade lättare att ila fram. Kanske det är därför som vi skåningar ha vårt lätta, glada humör. Jag har aldrig tyckt om bergstrakter, då jag tänkt på vistelsen där. Jag tycker att jag inte skulle kunna andas fritt, om jag jämt hade ett stängande berg för min blick. Skogen är litet bättre. Den har sitt sus, sina fåglar, sina olika trädslag, sina tuvor, sina blommor. Man kan tänka sig en sju-milaskog, utan att rysa ens hälften så mycket som inför ett stängande berg. Det ligger romantik över en skog. Alla sagor ha haft sin upprinnelse i skogarna och ha varit förlagda dit. "Snövit" bodde inne i ett hus, som låg i en skog. "Den lille kolargossen" hade milan i skogen. I skogen bo vittror, skogstroll etc. etc. "Skogs-rået" har också sitt hemvist i skogen. Hon är vacker som den vackraste jungfru, framifrån sett, men ser man henne på ryggen, så liknar hon ett baktråd. Hon förändrar syn på den i skogen irrande och narrar honom från rätta vägen. Men får han bara se henne bakifrån så har hon inte någon makt över honom med sina konster. Detta och mera sådant har Ni nog hört eller läst om.

Tänk gärna på sagor när Ni går i skogen och lyss på dess sus. Men grubbla inte. Sök att i naturens sköte vinna harmoni, lugn och frid i er själ. "Invid naturens hjärta vårt eget finner ro" — har en skald sagt. Tro så på Gud, älska människorna och ta det närmaste först.

Så går alltid en dag åt sänder och var dag för alltid någon glädje med sig. Tro mig. Ebon.

Sjuksköterskorna ha äntligen fått ett ålderdomshem.

När äldre sjuksköterskor, som sedan ungdomen arbetat under helt andra förhållanden än nuti-

Välformade, polerade naglar och ett glatt nagelband.

En nödvändighet för var och en som rör sig i sällskap.

Det finnes ingen numera som tänker på att klippa nagelbandet. Överallt ha specialister och läkare varnat därför. Man bara skaffar sig nagelrötter.

Ett glatt nagelband utan farlig klippning.

Nu finnes det ett enkelt och säkert sätt, varpå var och en kan få vackra polerade naglar och ett mjukt

glatt nagelband, vilket också är nödvändigt för den som rör sig i sällskap.

Ni behöver blott vira ett litet stycke bomull omkring spetsen av en nagelpinne och doppa den i en flaska Cutex. Uppmjuka därmed nagelbandet och skjut det försiktigt tillbaka med handduken när ni torkar Er. Den fula döda huden faller då helt enkelt bort och efterlämnar ett fast och glatt nagelband med en vacker linje. Ni kommer att häpna när Ni ser hur fort och lätt det i själva verket går och hur vackra Edra händer bli genom Cutex.

CUTEX

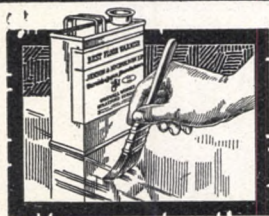
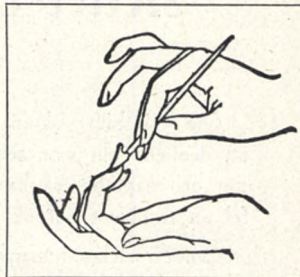
Kan köpas i hela etuier såväl som varje artikel för sig i alla parfymaffärer, apotek och hos färghandlare.

Ensamförsäljare för

Danmark, Norge och Sverige:

MADSEN & WIVEL

Östergade 26 — Köpenhamn K.

KVALITETS-FERNISSOR

Var rädd om Edra golv och linoleummattor

och fernissa dem i tid! Men då Ni köper fernissan, så låt ej slumpen avgöra valet, bed ej heller att få "den bästa Ni har" utan kom ihåg att begära JENSON & NICHOLSONS fernissor, som äro kända och erkända över hela världen att vara oöverträffade. Firman har över 100 års erfarenhet i branschen och har dess strävanden alltid varit, att alla deras tillverknings skola i högsta möjliga grad motstå tidens tand.

J. & N. linoleum- och golv-lacker överträffas av intet annat fabrikat å den svenska marknaden. De äro hållbara, giva mattan eller golvet en vacker och glänsande yta, torra fullt torrt på c:a tolv timmar och göra linoleummattor outslitliga. Hava under fyratio år använts i nästan varje svenskt hem men ännu hava vi ej, vare sig direkt eller genom detaljister hört några som helst klagomål på att våra fernissor ej utfallit till full beaktning.

Begär därför alltid J. & N. fernissor. De säljas av varje välsorterad färghandlare.

JENSON & NICHOLSON, Ltd.,

Goswell Works, Stratford

LONDON E. 15

Firman grundad 1821.

Inreg. varumärke.

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspannare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Wäfskedsfabrik, Borås. Rikstelefon 1028. Exp. till landsorten mot postförskott.

Vad varje kvinna bör veta! Kvinnans hygien

dess fysiska och sedliga plikter, rättigheter och hygieniska regler i äktenskapet.

Populärvetenskapligt framställda bilder av de viktigaste grunderna för ett lyckligt äktenskap, som kan alstra sunda och friska barn.

Filmen är upptagen på kliniker och institut i Prag under överinseende av Tysklands största specialister på området, Professorn Dr Rubeska, Hovrådet Professor Peham, Professor Dr Oskar Frankl, Hovrådet Professor Spitsky, Hovrådet Professor Moll, Professor Dr Tandler. I övrigt är filmen varmt rekommenderad av ett flertal framstående svenska och norska, manliga och kvinnliga läkare såsom i högsta grad intressant och lärorik för kvinnan.

Varje svensk kvinna bör känna såväl sin egen organism som befruktningens förlopp och sin plikt som moder att ge liv åt friska, samhälls-dugliga medborgare.

Filmen får endast visas för vuxna kvinnor och premiären blir den 7 jan. samtidigt å 3 Stockholms teatrar och i Eskilstuna.

Leverantör: Oscar Rosenberg, Drottninggat. 10, Stockholm.

Tel. 15295, Norr 11488. Tel. adr.: Oscarite.

I slott och i koja

användes numera på grund av dess oöverträffade kvalitet endast

Pellerins

margarin

Kungl. Hovleverantör.

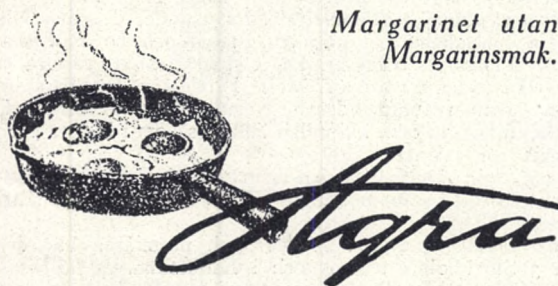

Även Ni skall bli belåten

Om två biffar skurna ur samma bit anrättas så att den ena blir mör och välsmakande och den andra torr och oaptitlig, så kan det inte gärna vara biffens fel att resultatet blir så olika.

Om Ni steker i margarin i stället för smör, så ta inte för givet att det är margarinets skuld om steken blir misslyckad. Det kan lika väl vara kokerskans.

De flesta steka i smör efter principen: ju hetare desto brunare. För margarin däremot gäller regeln — måttlig värme. Använder Ni ett förstklassigt margarin — ett sådant som just **AGRA VÄXT** eller **GRÄDD** och ej ödslar med värmen, då blir resultatet lika fint som med smör. Och det alltså med mindre bränsleförbrukning och utan något besvärande stekos. Använd därför alltid **Agra** vid stekning.

Margarinet utan
Margarinmak.

"Oskadligt trots dess synnerligen kraftiga verkan", har med fog sagts om **Nevrosine**, den nya smärtstillande pastillen av marmeladkonsistens. **Nevrosine** är oöverträffat vid huvudvärk och nervsmärtor av alla slag. Det innehåller icke salicylsyra i någon form. Rådfråga Eder läkare eller apotekare angående **Nevrosine**.

Mellins Food

är en världsberömd, lättsmält kraftnärings för barn, ammande mödrar, konvalescenter och åldersstigna samt för personer, som lida av mag- eller tarmsjukdomar. Förordas av läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

dens — som dock först 1920 fått öne- och pensionsfrågan bättre ordnad — nalkas den tid då de ej längre orka arbeta som förr, undra de med bävan hur deras ålderdom skall komma att te sig under nuvarande levnadsförhållanden. En och annan har familj ett hylla sig till, en annan har fått ett litet arv, några ha kunnat spara en slant, insatt i Svenska Sjuksköterskornas Allm. Pensionsförening eller i någon annan kassa. Men det stora flertalet, i synnerhet privat-sköterskor, vilka ej komma i åtnjutande av statspension, ha haft och ha alltjämt oro för ålderdomen.

För några år sedan diskuterades frågan bland sjuksköterskorna, och tanken på ett ålderdomshem uppstod. Genom ett uppdrag i Svensk Sjukskötersketidning insamlades bland sjuksköterskor landet runt omkring 5,000 kr., som kom att utgöra grundplåten till den fond i och för åstadkommande av ett ålderdomshem, som sedermera hopsamlades. Detta var 1919. Året därpå tillsattes en styrelse bestående av representanter för Röda Korsets Sjuksköterskehem, Fredrika Bremerförbundets Sjuksköterskebyrå, Sophiahemmet, Svenska Läkareföreningen, Svenska Sjuksköterskeföreningen av 1910 och Svenska Sjuksköterskornas Allm. Pensionsförening. Dr. Emil Lindhagen blev ordförande, fröken Sigrid Ulrich sekreterare och baron B. af Klinteberg kassaförvaltare och andra intresserade i hela landet, och ett kapital av omkring 200,000 kr. finnes nu.

Först hade man tänkt sig ett byggnadsföretag med ett ålderdomshem i Stockholm för ett större antal sköterskor, och längre fram mindre ålderdomshem i landsorten. Men byggnadsförhållandena och depressionstiden som stoppade insamlingen, ha ändrat styrelsens planer. Många gamla väntade, och därför beslöts att använda en del av räntemedlen till att hyra en våning i Stockholm och att dela ut hyresbidrag åt gamla sjuksköterskor i landsorten.

En lämplig våning förhyrdes i huset 56 Brahegatan, 2 tr., och nu står hemmet nyreparerat och fint, och de 9 hyresgästerna äro alla — så när som på en — anlända. Var och en har ett ensamt rum större eller mindre. Dessutom finnes en stor trevlig hall, ett stort kök samt ett badrum med kokvrå. Hyresgästerna betala en mycket moderat hyra, som innefattar rum, värme, lyse, kokgas och hjälp med städning och belöper sig till 350—550 kr. per år, beroende på rummens storlek. En av hyresgästerna bor hvresfritt. Hemmet är ljust och glatt, och glädje och förnöjsamhet uttrycktes också av hyresgästerna då den 30 nov. representanter för pressen voro inbjudna att bese hemmet. I all gemytlighet dracks kaffe i systrarnas kaffevrå i hallen. Ty kaffe och sjuksköterskor höra tillsammans. Nio gamla systrar ha således fått trevlig bostad till billigt pris och lika många få 200 kr. om året i hyresbidrag. Men Sverige är stort och sjuksköterskekåren växer. Därför får ej håller denna hjälpverksamhet för sjuksköterskor avstanna. Styrelsen för ålderdomshemmet hoppas att med allmänhetens hjälp kunna öka kapitalet — en del av räntorna kapitaliseras — och utvidga verksamheten i den riktning, som kan anses lämpligast allt efter tidsförhållandena.

Snöflingan.

Det är en kulen vinterdag. — En liten snöflinga kommer neddansande ur molnen i sällskap med sina syskon. Vinden orsa-

Att

Göteborgs-Postens

upplaga är mer än dubbelt så stor som någon annan daglig morgontidnings i Göteborg och västra Sverge

är ett faktum

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000: —

Huvudkontor: **Malmö**.

Mottager insättningar å **Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.**

Fullständig bankrörelse.

Tag bort värken!

Värkande, styva muskler och reumatism följer ständigt förkylning om ej Sloan's Liniment användes i tid. Stryk ymnigt på leder och muskler — det intränger i huden utan gnidning. Försök det!
Fås på alla Apotek.

Vid Reumatism, Huvudvärk, Gikt och Ischias

såväl som vid influensa, och smärtor av alla slag. Togal verkar TOGAL snabbt och säkert.

Togaltablettorna utskilja starkt den skadliga urinsyran ur kroppen och går sålunda till själva roten av det onda. Togal anbefalles varmt av många läkare och kliniker i Europa. Det efterlämnar inga skadliga biverkningar. Smärtorna lindras omedelbart, och även sömnlöshet bekämpas med Togal. Tillhandahålles av apoteken.

STALRESARMADRASSEN IDEAL
Hygienisk — Billig — Hållbar.
Prislista gratis och franco.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad. Tel. 780
Obs. ! Våra madrasser äro ugnslackerade.

Nerkingar! Kom ihåg att

Nerikes Allehanda

är Örebro stads och läns äldsta och mest kända tidning. Figg och vaken, meddelar den snabbt sina läsare vad som händer och sker i hemorten och i hela världen. Modärn utstyrel. 6—12-sidigt format. Rikhaltigt och värdefullt textinnehåll. Illustrationer till dagskrönikan. Ortens förnämsta annonsorgan.

Underlåt ej att snarast för 1924 prenumerera på

NERIKES ALLEHANDA!

SOUTHALL'S BINDOR OCH SPECIALARTIKLAR FÖR DAMER

SOUTHALL'S DAMBINDOR — absorberande -- aseptiska och mjuka som dun. Tillverkas i olika storlekar och säljas i blåa paket på 1 dussin.

Likaså

SOUTHALL'S KOMPRIMERADE DAMBINDOR i fyra storlekar. Varje binda förpackad i en liten ask. Rekommenderas särskilt för damer på resor.

SOUTHALL'S JUSTERBARA ELASTISKA BÄLTE, tillverkat av bästa-kvalitet, elastiskt band, tätt åtsittande o. mycket bekväma.

SOUTHALL'S SANITÄRA BYXOR — en välgärning för damer — elegant snitt — lätta och behagliga. Dessa byxor garanterar full trygghet och äro så lätta och tunna, att de, ehuru vattentäta, alltid äro svala att bära. Tillverkas i 9 modeller med löstagbart foder av rent gummi.

FABRIKANTER:

SOUTHALL BROS. & BARCLAY LTD.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos Buttericks Mönsteraffär, Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg, Nordiska Kompaniet (Sjukvårdsavdelningen) Stockholm, Au Corset Gracieux, Drottninggatan 66, Stockholm, ävensom hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

ENGROS: Carl Stangenberg, Hötorget 10, Stockholm; Gustaf Hjelm & C:o, Norrtullsgatan 8 A, Stockholm; Sederholm & C:o, Östermalmsgatan 69, Stockholm.

kar, att dansen blir yster och virvlande, så att de små "dunbarnen" flyga hit och dit i oanade cirkelgångar.

Jag sitter vid mitt fönster och betraktar dem, och i aftonens stillhet hålla de en predikan för mig. Tanken föres osökt på min älsklingsång: "Vitare än snö". Gudagnistan hos oss är så besudlad av syndens damm. Tänk, huru underbart att en gång få återställas till sitt ursprung — till det eviga ljuset!

Det är gnistrande kallt, och de små snöflingorna fastna å fönstret. Vilka fina kristalformationer förete de icke! Den ena stjärnan är vackrare än den andra. Ingen konstnär i världen är mäktig skapa något så underbart som en snöflinga.

"Dunbarnen" falla tätt och tätt. Snart bilda de ett vackert täcke, som skyler över all befintlig smuts. De kära blommorna vila så tryggt under snötäcket, till dess att vårsolen kysser dem till liv. Våra själar äro ju utgångna från Den Eviges hand. Vi äro äkta diamantstjärnor, värdefulla i Hans ögon. Människans liv liknar snöflingans. Som den kanske vi besudlas. Dock måste vi till glädje och nytta göra en insats å vår planet Tellus.

Den eviga kärlekens sol har ju till uppgift att bränna bort all slagg — allt som ej tål blicken av det skarpa, allt genomträngande evighetsljuset.

ORION.

Småbitar ur livet.

Av EBON.

Den lilla gumman, som inte vågade vara ensam.

En höstkväll satt jag ensam i mitt hemtrevliga matrum. Över det stora matrumsbordet brann lampan. Jag hade tagit undan bordduken och brett ut en gardin, som jag nu satt och lagade. Jag tycker om att laga och göra allt söndrigt helt och jag riktigt njöt av att få alla revor så väl helade så att de knappt kunde upptäckas. Dörren till köket hade jag öppen och kökslampan brann. Jungfrun var gången att mangla.

Nu hördes trevande steg i köks-trappan, och strax därpå ljud en tvekande knackning.

På mitt stig in uppenbarade sig en liten enkel gumma, med blida drag. Hon sökte min jungfru. Gumman hade kommit med taget och skulle besöka någon som bodde — hon nämnde gatan — men ville gärna att min jungfru skulle gå med. Jag invände att det dröjde nog länge innan hon kom, säkerligen ända till kl. 9. Jag sade henne precis hur hon skulle gå. Och det var tänt över allt i gatorna. Men hon ville ändå vänta. Jag bjöd henne kaffe för att tiden skulle gå. I vanliga fall drack hon inte kaffe, men när nu jag var så vänlig att bjuda henne, så skulle hon dricka litet.

Jag bjöd henne in i mitt matrum och fortsatte med mitt arbete, allt medan vi pratade. Det var en rar liten gumma. Jag tyckte riktigt bra om henne. Men det var ett visst oförklarligt något hos henne, som jag ideligen undrade över. Långt omsider kom min jungfru hem från manglingen och då var det tid att göra iordning kvällsmaten. Den lilla gumman blev även bjuden att äta. Och så skulle de gå. Men så kom jungfrun och sade att det blev för sent att gå till gummans bekanta, utan hon bad att gumman skulle få ligga hos jungfrun över natten. Jo, det fick hon gärna, svarade jag.

På morgonen när jag kom ut i

Yardley's Äkta Lavendel Tvål

sammansatt av de mest utsökta oljor, förlämnar huden den mjukhet och ungdomliga friskhet som är första betingelsen för vacker hy och kvinnlig charm.

Varje tvål efterlämnar den friska doften av den äkta lavendelblomman, som kvarstannar på huden långt efter användandet.

Anspråksfulla damer uppskatta den.

Säljas i alla välsorterade affärer inom branschen.

Pris Kr. 1:50.

YARDLEY & CO., LTD., LONDON W.1

Gynna Iduns annonsörer!

De hålla

3

gångar så länge

men se ut precis som vanliga lädersulor, äro fasta att gå på, lätta att sätta på och sitta väl kvar. Ni halkar icke med dem, Ni drar icke in smuts, ty de äro släta under, och Ni kan obehindrat bruka galoscher, om så tillfälligtvis är önskvärt, då Ni använder

TRELLEBORGS GUMMISULOR

Erhållas hos läder- & skohandlande.

TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS A.B.

Trelleborgssulan är ojämförligt överlägsen varje annat fabrikat. Prova själv, och döm!

Begär alltid

Möllers Hydroxylfria Fiskleverolja

på originalflaskor.

Det är den bästa fiskleverolja, som kan erhållas. Alltid färsk vara. 70 års erfarenhet borgar för kvaliteten. Till salu på apoteken samt hos färg- och kemikaliehandlare. Nedsatt pris Kr. 1:80.

Van Houtens Cacao och Choklad

Världens äldsta och förnämsta Cacaomärke.

Finaste Dessert-Choklader.

Stilfulla förpackningar.

Huvuddepot: Axel Bergmark & C:o, Göteborg.

köket hälsade jungfrun så mycket från den lilla gumman och tackade både för logiet och kaffet.

Det var en rar gumma, sade jag. Vi blevo goda vänner. Ja, hon blev riktigt förtjust i frun, sade min jungfru.

Jag tyckte hon var så underlig med ett som annat, fortsatte jag, liksom rädd eller vad det var. Hon kunde ju mycket väl genast gått till sina bekanta, så klart besked om vägen som hon fick och det var ju ljust över allt på gatorna där hon skulle gå.

Då berättade min jungfru den lilla gummans historia. Hon och hennes man hade bott i ett trevligt hus som var deras eget. De hade varit så lyckliga. Men när så mannen dog började hennes ensamhetsrädsla. På dagarna gick det an. Hon var arbetsam och duktig. Stickade strumpor som hon förtjänade bra på. Hon hade det bra på alla sätt. Men så fort det blev lördags började ensamhetsrädslan. I stället för att lägga sig gick hon bort till fönstret och tittade ut i natten, där det syntes ljus i alla små hus och byggnader runt omkring. Och i ett nu var hon ute. Efter ett av de där ljusen gick hon, steg in om dörren och bad att få ligga där, ty hon vågade ej ligga ensam i sitt eget lilla hus. Alla kände henne och tyckte synd om henne och så fick hon ligga än hos den ene och än hos den andre. Men så till sist tröttnade folk på henne och tyckte att hon kunde berga sig hemma. Och så reste hon än hit, än dit till bekanta.

Var gång min jungfru reste till sitt hem gick hon och hälsade på den lilla gumman, som satt i sitt lilla hus och stickade strumpor och alltid, det slog aldrig fel, hade hon kära hälsningar från den lilla gumman till mig.

Hon levde i många år, den lilla ensamhetsrädda gumman. Jag såg henne blott denna enda gång. Men jag glömmer henne aldrig. Ibland när jag skådar ut över i bygden, där det glimmar ut över lukt vänliga ögon tänker jag på den lilla gumman som kväll efter kväll irrart i mörkret för att söka människor i ett av de hus med de glimmande ljusen.

Ebon.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

"Lidande prenumerant" har brev att utfå på Iduns Redaktion.

"En av de många". Berättelsen behöver betydligt förkortas och koncentreras, om den skall bli användbar i varje fall för Iduns spalter. Manuskriptet återfås vid anfordran mot insändande av porto.

Personer som önska inleda korrespondens med här nedan angivna märken bland våra läsare, torde adressera sina brev till vederbörande märke, Iduns korrespondensklubb, Iduns Redaktion, Stockholm. Inuti kuvertet bör ligga ett nytt kuvert, frankerat men utan adress och innehållande det egentliga brevet. Detta tillställs adressaten genom Iduns försorg.

Den som önskar inträda i Iduns korrespondensklubb, torde anmäla sig under ovannämnda adress och uppge sitt märke m. m. Anmälan skall vara åtföljd av 60 öre i frimärken.

UPPRING

1646 eller
Norr 6147

och prenumerera på

IDUN 1924

Avgiften hämtas och Ni slipper allt besvär.

Eder själv

eller någon av Edra bekanta bör Ni förära en flaska

Gouttes D'Aurore,

den äkta Franska kvalitetsparfymerien med den verkligt förnämna och diskreta doften. Sändes i finfin presentförpackning mot postförskött av Kr. 8:75 från

Parfumerie Royale,
Vasagatan 42 - - - Stockholm
Lämplig julklapp!
Aberopa denna tidning.

PÄRMAR

IDUN 1923

i rött klotband
med gultryck

finnas att tillgå hos
hrr Bokhandlare, Tidningskontor eller direkt från

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

Gratis medföljer titelblad jämte innehållsförteckning. Kr. 2:25 + porto 80 öre. Likvid i postanvisning eller mot postförskött.

All världens händelser snabbast i Aftonbladet

Aftonbladet är sedan snart hundra år en påpasslig och vaken nyhetsspridare.

Förbindelserna med utlandets centralpunkter uppehålls genom pålitliga korrespondenter.

Tack vare intim kontakt med kulturens främste män är Aftonbladet ett av Sveriges ledande kulturorgan.

Och genom en energiskt arbetande reporterstab hålls läsaren à jour med inrikes dagshändelser.

Nyheter från när och fjärran meddelas alltid på ett intressant och lättläst sätt i Aftonbladet.

Bilder illustrera alla betydande tilldragelser hastigare än i någon annan svensk dagstidning.

Landets förnämsta pennor på olika områden skriva i det över hela landet spridda Aftonbladet.

Affärliv, sjöfart och industri ha sitt tillförlitligaste organ i Aftonbladet.

Det politiska områdets förgrundsmän göra ofta viktiga uttalanden i Aftonbladet.

En lätt sak är det sålunda att konstatera varför Aftonbladet läses från Ystad till Haparanda.

Tänk på, när årsskiftet stundar, att Aftonbladet är ett angenämt sällskap året runt!

Aftonbladets prenumeranter erhålla även *Brokiga Blad*, som är den mest populära ungdomstidningen i Sverige.

Aftonbladet har hundraåriga traditioner att bevara, det har 100,000-tals läsare landet runt och skall alltjämt hävda sin ställning som en värdare av kulturella värden, som nyhetsförkunnare, som den bästa vännen i alla svenska hem.

Prenumerationspris 1924:

Stockholms- eller Kvällsupplagan jämte *Brokiga Blad*:

Helt år	Halvt år	Kvartal	Månad
36:— kr.	20:— kr.	10:— kr.	3:50 kr.

Nationalupplagan jämte *Brokiga Blad* och *Lantmannabladet* (endast postabonnemang):

Helt år	Halvt år	Kvartal	Månad
15:— kr.	8:— kr.	4:25 kr.	1:50 kr.

Prenumeranterna å Nationalupplagan äro i likhet med Halvvecko-upplagens prenumeranter under vissa förutsättningar

försäkrade för 1,000:— kr.

vid dödsfall på grund av olycksfall.

Över 81,000:— kr. utbetalade under åren 1916—1923.

Bardin's Perle Suder försköner

Blanche - Rose - Chair
Naturelle - Rachel -
Oere - Corall - Rubis
Mauve etc.

Fås i alla Parfymaffärer,
Apotek samt i Kemikalieaffärer.
Engros-Depot
Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Svält ej
Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. västnärings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

**Oxygenol-
Tand-Creme**
med vätesuperoxid
Stärker tänder och tandkött.

PERSSONS STICKMASKINER

Svensk tillverkning. Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkofter, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.

A.-B. Per Perssons Väv- & Stickmaskin.
Fabrik: Kontor & Utställning:
Fabriksgränd 3. Drottninggatan 21 B.
STOCKHOLM.

SUNNE-TIDNINGEN

nyhets- och annonsblad för
**Fryksdalen och
Norra Värmland**

Är den enda tidning, som tryckes och utgives i den rikt befolkade Fryksdalen ("Gösta Berlings land"). Ett lämpligt annonsorgan för alla, som vilja komma i förbindelse med denna bygd.

Läs

SYDSVENSKA DAGBLADET SNALLPOSTEN

Malmö.

Sydsveriges största och förnämsta
Nyhets- och Annonstidning

*Ungdomlig
spänstighet,
återvinnes på kort tid,
om Ni dagligen tar en*

**SPIECKERS
SANOKAPSEL.**

*Bästa medlet att undanröja
trötthet, missmod och sömnlöshet*

*Finnes i askar à kr. 2,25 och 4,25 å
alla apotek och drogaffärer eller
extra franco pr. postförskott.*

HARALD WESTERBERG & CO.
GÖTEBORG

Tidning

Prenumerera på

Skånska Dagbladet

med söndagsbilagan
HEMMET
MALMÖ

Den svenska landsortens mest spridda tidning. Läses av alla samhällsklasser. Vaken, självständig oberoende. Snabbaste nyheter — rikhaltig förströelse-läsning.

Modernt format med betydligt ökat innehåll utan höjning av prenumerationspriset.

Annonsera i

Skånska Dagbladet

Effektivaste annonsorgan för stad och land. Köpstark publik över hela södra Sverige. Elegant annonsuppsättning. Effektiv placering, tack vare det nya moderna formatet.

Skånska Dagbladet
när dagligen
60,000 sydsvenska hem.

**Dr. Dralle's
BIRKENWASSER**

är ett absolut osvikligt medel mot
MJÄLL och **HÅRAVFALL**,
samt utomordentligt angenämt och
uppfriskande vid toaletten.

Erkännt och använt över hela
världen på grund av sin värdefulla
sammansättning.

En film för alla kvinnor!

Gloria Swanson

Förlorade döttrar

Ni bör gå och se den, det har inte visats någon sådan och kommer aldrig att finnas en till.

PREMIÄR I JANUARI

ENSAMRÄTT:
FILMAKTIEBOLAGET LIBERTY
STOCKHOLM
Associerade till FANOUS PLAYERS LASKY PARAMOUNT.
produktionen i Sverige, Norge och Danmark.

är allt
för alla skodons vård

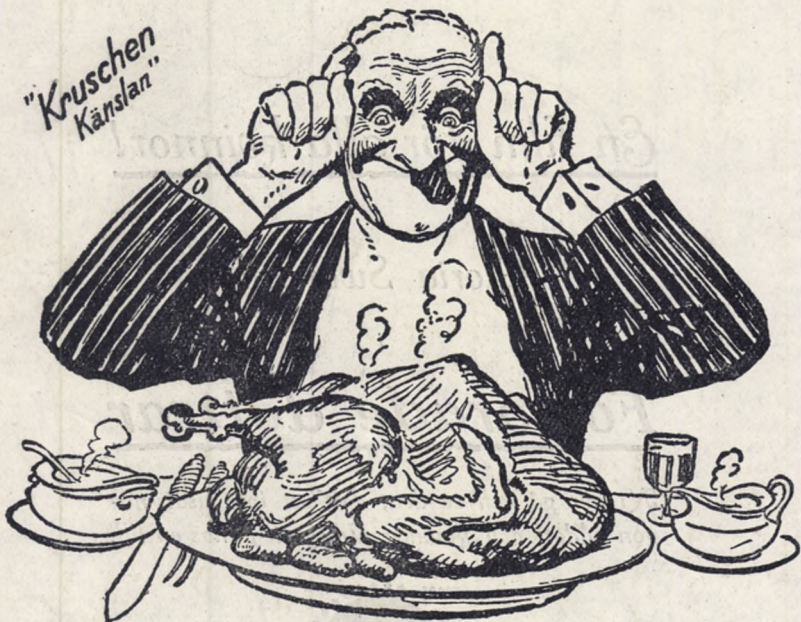
Gyllenhammars
HAVRE-MUST
gör

mig
väldigt
stark

PROESDORF

"Kruschen
Känslan"

Oroa Eder inte!

Ät bara!

Gästtiden med alla julens härligheter i sitt släptåg är en skön tid för många av oss men — kan hava sina obehagliga konsekvenser. Efter festliga stunder och dagar komma efterräkningarna, då offret mellan plågorna livligt önskar, att de härliga middagarna och supéerna aldrig avätit. Men varför avstå från alla härligheter, då Kruschen Salt finnes? Ni behöver intet försaka, om Ni har Eder organism i ordning, varigenom Ni är i stånd att uthärda påfrestningarna.

Folk med "Kruschen-vanan" lägga en nypa Kruschen Salt i sin morgondryck och erhålla förmågan att uthärda rik föda på ovana tider.

Dålig matsmältning, dyspepsi, gallsjuka och "lever" äro okända begrepp för dem. "Kruschen-folket" äro glada, nöjsamma, alltid vid jämnt humör och tycka livet är ett hoppfullt äventyr med tusen möjligheter.

Gås, julmiddag och Kruschen Salt äro tre faktorer, vilka stå för glädjen nu över hela landet. Se till, att de gå hand i hand hos Eder.

Det är den dagliga, lilla dosisen, som gör det.

Kruschen Salt i glas á Kr. 3: — räcker för 100 dagars förbrukning.

Begär det på apotek, i drogerier, i kemikalie- och välsorterade speceriaffärer, Kan annars rekvideras från ensamförsäljarna i Sverige

Tag litet Kruschen Salt, så mycket som täcker en 25-öring, regelbundet i Eder morgondryck eller i ett halvt glas varmt vatten, smakas icke, och denna lilla dosis skall få Eder att genomleva dagen med frisk optimism och sund styrka.

K. S. 4.

A.-B. ALFRED BENZON & Co., Malmö

Telefoner: 3514, 1158, 1161

Benzona Nederlag:

Kungsgatan 51, Stockholm
Telefon: Norr 11930

Drottninggatan 5, Göteborg
Telefon: 15851

Kruschen
Salt